

VEDEC MOU

ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A.R.L.U.S.

12 pagini - 1 leu

**Să vorbim
despre
daruri**

9

ANUL XXV

(1250)

28 FEBRUARIE 1969

**Ci-
bernaut,
superman
sau om
ca toți
oamenii?**

PROZĂ

O întâlnire ratată

Bătrînul ăsta încruntat, cu nasul moale și puros, să fie Kosteia, prietenul din copilărie? Se postase în fața ușii și nu părea deloc dispus să-l lase să intre în casă.

Evgheni Nikolaevici zîmbi încurcat și în clipa aceea înțelese foarte bine zădărnicia încercării lui, dar nu mai putea da înapoi. Un drăcușor neastîmpărat îl împingea înainte și îl silea să vorbească. e drept, acum fără emoții, dar cu o anumită căldură în glas:

— Dacă dumneavoastră sînteți Konstantin Kurpatov, atunci trebuie să mă cunoașteți.

— De unde! făcu mirat bătrînul, cu o voce răgușită.

— Din copilărie, preciză Evgheni Nikolaevici, spunîndu-și totodată că nu era bine să continue convorbirea pe tonul acela, nepotricit. De aceea hotărî să înceteze jocul îndelung pregătit și să-i spună de-a dreptul: „Nu-ți aduci aminte de Jenia Moskovskîn?”

Chipul bătrînului rămase la fel de impasibil ca și pînă atunci și privirile-i la fel de stîmpe și de indifferente.

— Jenia Moskovskîn, repetă Evgheni Nikolaevici, cu căldură. Băitutul care a stat în casa dumneavoastră, de mult, de mult de tot... Jenia!

— A-a...

De data asta, ochii stînși ai bătrînului sclipiră o clipă. La fel se întâmplă și cu apele stătute atinse de suflarea vîntului: tresar și apoi, imediat, cad iar în letargie.

— Da, eu sînt Jenia Moskovskîn. repetă Evgheni Nikolaevici, ducîndu-și la piept mîinile, cu degetele lungi. Eu...

Bătrînul făcu un pas îndărăt, de parcă ar fi vrut să-l vadă mai bine pe omul care-i stătea în față, așa înalt cum era, cu un aer încă tineresc, cu pardeșiul cu plaiță și pălăria sport, cu mustățile bine tunse. Dar asta fu totul! Mai departe nu mai lăsă să se întrevadă deloc că și-ar fi adus aminte de Jenia Moskovskîn, prietenul din copilărie cu care alergase prin nisipurile Volgăi și înotase pînă la insulele cu cuiburi de pescăruși, cu care pescuise nopți de-a rîndul și cu care zburdase prin podurile cu fin.

„Vasăzică, el era!” își spuse totuși bătrînul, invitîndu-l în casă.

Dar nu așa își imaginase Evgheni Nikolaevici întâlnirea. Își închipuise o revedere emoționantă: în clipa cînd avea să-l vadă pe Kosteia și acesta avea să-l recunoască, aveau să-și cadă în brațe apoi să se bată pe umeri și, cine știe, poate să și plîngă puțin. Viața le era, oricum, pe sfîrșite. Își închipuise cum avea să deschidă sticla de coniac și cum se vor pune pe ris, amintindu-și de vremurile de altădată. Dar toate visurile lui se prefăcuseră în praf și pulbere.

În bucătăria cu plafonul murdar, situația fu și mai neplăcută. Bătrînul tăcu tot timpul, fixîndu-și mîinile, stîngerit. Avea pe el o pufoaică iar în picioare purta niște cizme lăbărțate de pîslă.

Soarele roșu, la zenit, bătea prin geam, drept în plîta albă. Într-o parte stătea bătrînul, cu spatele la lumina roșcată, în cealaltă parte — Evgheni Nikolaevici.

— Am avut treabă pe malul ăsta al Volgăi și m-am gîndit să dau o fugă pînă aici. Nu vroiam să pierd ocazia. Și uite că aici... încercă Evgheni Nikolaevici să miște inima interlocutorului său. Nu puteam să nu trec...

Bătrînul își mișcă degetele de parcă ar fi răsucit niște franjuri și făcu doar: — A-a...

Asta-i tot ce avea de spus. Evgheni Nikolaevici socoti deajuns și atîta pentru a se simți mai bine. Zîmbind degajat, adăugă:

— Nici nu mai speram să ne întîlnim. Cîți ani au trecut de atunci? Șaizeci. Nu? mai făcu el, incitîndu-și interlocutorul.

Iar bătrînul îi răspunse:

— Mult.

— Da... Și parcă ieri a fost! Îți aduci aminte cum prindeam pește? Cu plasa.

— Și acum prindem așa.

— Eu, însă, n-am mai dat niciodată cu plasa...

— Dar noi tot așa prindem, îi răspunse bătrînul pe un ton surd, cu un hîrîit din gît. Nu înțelegea ce voia omul acela de la el și aștepta nerăbdător să

audă motivul adevărat pentru care venise să-l vadă. Socotea o prostie să bați atîta drum numai pentru a-ți aduce aminte de ce a fost în urmă cu șaizeci de ani.

— Acum pescuiesc mai mult cu undița, continuă Evgheni Nikolaevici, de astă dată foarte vesel.

„A venit să prindă pește sau ce dracu...?” se întreba bătrînul, privindu-l, neputînd să-l identifice cu copilăndrul bălai de altă dată care se lipise de el ca o umbră și nu-l lăsa să facă un pas singur. Copilul acela era o apariție din altă lume, al cărui nume era Trecutul. O lume care dispăruse. O lume care nici nu existase vreodată. Și atunci, ce rost avea să-și mai aducă aminte de ea?

Dar, după cit se părea, pentru Evgheni Nikolaevici lumea aceea existase și simțea nevoia să-și aducă aminte de ea. De ce? Asta nu putea să înțeleagă bătrînul. Și neînțelegînd, îl privea cu tot mai multă bănuială și neplăcere. Pentru el, Evgheni Nikolaevici era un om din altă lume, care nu-l încercase cu toate suferințele prin care trecuse el; nu degeaba oaspele era încă drept ca un brad, cu pielea feței bine întinsă, deși erau de aceeași vîrstă.

— Da ce-i cu mine! exclamă deo-

nea mama). Unde au dispărut toate astea! Unde și-a uitat risul?

— Chiar nu mai ții minte nimic? întrebă trist Evgheni Nikolaevici.

Drept răspuns primi, însă o cădătură atît de grea, încît tresări fără să vrea, își pierdu cumpătul și bolborosi doar: — Nu mă așteptam la asta...

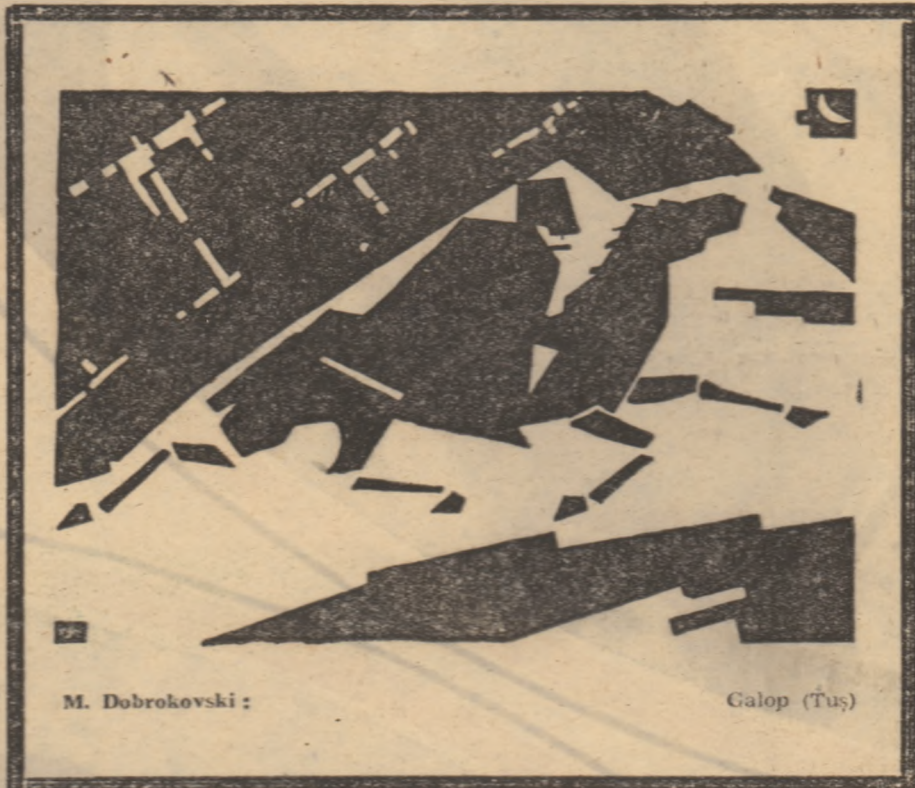
Bătrînul vru să-i răspundă, dar din gît nu-i ieși decît un hîrîit și se apucă cu mîinile de piept. Tuși lung și fața se înnegri în umbra înserării ce răzbise în bucătărie. Iar cînd se opri din tușit, lăsă capul în jos, fără un cuvînt, holdrît să nu mai scoadă nici o vorbă...

Sergei Voronin

SOCIOLOGIA LITERATURII

Formula pasiunilor

„Orice cititor, spunea Anna Ahmatova, e o taină, ca o comoară îngropată în pămînt”. Evident, poeta sovietică se referea la disponibilitățile pe care le vădește orice iubitor de literatură, la

dată Evgheni Nikolaevici, după care scoase din servietă, mare cit un geamantan, o sticlă de coniac și câteva pachete, învelite în celofan. Trebuie să sărbătorim întâlnirea!

— Ce rost are? îl întrebă bătrînul, cu răceală în glas.

— Ei, cum așa?

— Nu-i nevoie.

— Păcat, spuse Evgheni Nikolaevici, neștiind ce să mai facă cu sticla: să o bage la loc, în servietă, sau să o pună totuși pe masă. Imi ziceam că o să bem și noi o sticlă, să ne aducem aminte...

— Ce să ne aducem aminte?

— Cum ce? Doar am fost prieteni.

— Ei, cite nu s-au întîmplat de atunci. Eram niște fînci fără minte. Vremea aceea nici nu se pune la socoteală.

— Dar eu n-am să mi-o șterg niciodată din amintire, spuse sfidător Evgheni Nikolaevici.

— Treaba dumneavoastră...

Îl luase cu „dumneavoastră”, de parcă ar fi fost străini. Doamne! Dar se poate să-și împietrești sufletul cu atîta înverșunare? Să nu rămîi măcar cu ceva din anii aceia luminoși?... Și Evgheni Nikolaevici încercă să-și aducă aminte de ceva cu care să-l determine pe bătrînul acela morocănos să iasă din cumpăta nepăsare. Își aminti (nu uitase nimic!) cum ridea Kosteia altădată! Pînă la lacrimi, pînă nu mai putea și se tăvălea pe jos de ris. Privindu-l, îl apuca și pe Jenia risul, iar pîrîntii, văzîndu-l pe ei, începeau la rîndul lor să rîdă. („Prostujilor!... Ia uități-vă cum se tăvălesc de ris”, spu-

reațiile totdeauna unice în raport cu o carte ce-l stîrmește interesul, la înclinațiile sale totdeauna greu de descifrat și greu de înțeles.

Cu toate acestea sociologia literaturii, disciplină ce încearcă să stabilească „formula pasiunilor”, n-a dezarmat și continuă să sondeze acest univers tainic care este cititorul. Recent, fructul acestei activități, organizate de astă dată de biblioteca „Lenin” din Moscova, a fost însumat într-un volum impresionant ca proporții, intitulat, poate puțin cam pretențios-exhaustiv: „Cititorul sovietic”.

Volumul este rodul unei anchete social-literare la care au luat parte 168 de biblioteci. În raza de acțiune a acestei inițiative au intrat peste 7000 de cititori. 1000 dintre ei au fost studiați vreme de aproape 8 luni, iar pentru 400 s-au alcătuit adevărate biografii de cititor. Categoriile de cititori intrate în cîmpul de observație al anchetatorilor au fost foarte variate: muncitori, ingineri, învățători, studenți, elevi, țărani. Ancheta a evidențiat, cu date concrete, influența pozitivă a numeroși dascăli de literatură asupra elevilor lor, care au rămas de-a lungul anilor pasionați cititori de povestiri sau romane, amatori de teatru sau de cinema.

Pentru profesorii de literatură, ancheta a ales un număr de 10 romane, 5 culegeri de versuri și 16 opere ale unor scriitori străini, toate apărute între 1965-1966. Din 80 de profesori care au răspuns la acest test, 27 citiseră una sau mai multe din cărțile respective.

cartea

cartea cartea
cartea cartea cartea
cartea cartea cartea
cartea cartea cartea
cartea cartea cartea
cartea cartea cartea
cartea cartea cartea
cartea cartea cartea

Nu mai puțin interesante au fost unele date despre lecturile muncitorilor. În medie, statistica a evidențiat faptul că muncitorii chestionați citeau 2,26 cărți pe lună. S-a dovedit că mediul din care provin muncitorii influențează sensibil cantitatea lecturilor. Astfel, muncitorii de origine țărănească citeau doar 1,72 cărți pe lună, cei care provin din medii muncitorești de maltă calificare — 3,04, iar cei care provin din medii de funcționari sau ofițeri — 3,11.

Cu toată relativitatea cifrelor, ce sînt extrase dintr-o zonă greu accesibilă calculului matematic, volumul aduce date prețioase despre cuantumul lecturilor și înclinațiile unor categorii de cititori.

EDITORIALE

Maiakovski și prietenii lui

Recent, în editura „Moskovski raboci” a apărut un volum compact de amintiri cu titlul „Maiakovski în amintirile rudelor și prietenilor”.

Culegerea readuce în circulație un lung șir de mărturii despre personalitatea poetului culese din periodicele vremii, dar și multe materiale inedite. În felul acesta se conturează o imagine mai completă despre activitatea poetului, despre opiniile lui literare și estetice. Un important loc în volum îl ocupă de asemenea conferințele lui Maiakovski, ținute prin diverse orașe ale Uniunii Sovietice, înainte și după revoluție.

Cititorul parcurge cu emoție și interes amintirile mamei poetului — A. A. Maiakovskaia, ale sorei sale — L. V. Maiakovskaia, ale vărului său — M. T. Kiseľiov, ale verișoarei sale — V. N. Agaceva-Naneșvili. În același timp volumul cuprinde amintiri ale unor oameni care l-au cunoscut pe Maiakovski în copilărie și tinerete: N. P. Maharadze, P. G. Tulukindze, învățătorii lui, P. P. Lidov, H. N. Stavrakova, U. B. Karahona și alții.

O bună parte din amintiri poartă semnăturile scriitorilor și artiștilor care l-au cunoscut mai bine pe Maiakovski: N. Tihonov, Peder Huzangai, Tițian Tahidze, N. Denisovski, V. Lesnițki. Printre ei remarcăm amintirile poetilor Vasili Kamenski și Simon Cikovanii care au militat în aceeași direcție estetice cu Maiakovski și i-au însoțit viața și activitatea foarte mulți ani. Mărturiile lor refac atmosfera de efervescență creatoare a primilor ani de după revoluție, la care Maiakovski și-a adus o mare contribuție cu versurile și cu întreaga-i personalitate, dinamică, cuceritoare pentru cei care îl înțelegeau.

În ansamblul lui, volumul este astfel o contribuție de preț la înțelegerea unei epoci și a unei personalități artistice de prim rang.

DUMINICĂ 2 MARTIE

Cu toții la vot!

Duminică 2 martie, în prag de primăvară, noi toți, cei aproape 20.000.000 de cetățeni ai României socialiste, ne vom înfățișa în fața urnelor de vot.

Campania electorală care se încheie acum a însemnat un moment de autentică efervescență creatoare, caracteristică pentru momentele de maximă plenitudine a spiritului civic. Dezbaterea Manifestului Frontului Unității Socialiste — platforma politică a tuturor forțelor democrației noastre socialiste — a prilejuit o amplă consultare populară și o nouă și însuflețită expresie a încrederii profunde a poporului nostru în superioritatea socialismului, în nepuizabilele sale posibilități de progres.

În dialogul lor sincer, deschis cu masele, Partidul Comunist Român și forțele sociale strâns unite în jurul său au venit nu cu fraze sonore sau cu făgăduieli de paradă, ci cu limbajul concis și elocvent al faptelor, al înfăptuirilor. A fost îndeplinit cu succes programul prezentat poporului în alegerile trecute, și arătat sobru Manifestul, și în aceste cuvinte poporul nostru a găsit, pe drept cuvânt, o concretizare majoră a legăturii indisolubile dintre vorbă și faptă caracteristică partidului nostru.

O experiență pe care oricine dintre noi o poate certifica ne arată că premisele viitorului își trag seva din solul mănios al certitudinilor prezentului. De aceea bilanțul bogat al înfăptuirilor ce au metamorfozat chipul țării a fost simțit în același timp de poporul nostru ca o vibrantă chemare realistă la noi eforturi pentru materializarea felului suprem al drumului nostru ascendent, construirea socialismului și comunismului, realizarea în țara noastră a unei înflori-

toare civilizației materiale și spirituale. Luând act că România se situează astăzi printre statele cu economia cea mai dinamică, că întreaga producție industrială a anului 1968 se obține astăzi în numai 24 de zile, că producția agricolă globală medie a perioadei 1966—1968 a fost cu aproape 24 la sută mai mare decât media producției obținute în cei cinci ani anteriori, văzând în politica partidului chezașia ridicării continue a bunăstării poporului, având sub ochii noștri tabloul unei țări în care pulsează o intensă viață culturală, în care știința se afirmă ca o forță tot mai activă a dezvoltării sociale, în care literatura și arta îmbogățesc necontenit patrimoniul nostru spiritual, Manifestul Frontului Unității Socialiste a stimulat în fiecare dintre noi dorința fierbinte de a ne pune și mai departe întregul nostru entuziasm, întreaga noastră putere de muncă în slujba propășirii patriei.

Stegarul ascensiunii noastre nestăvilite spre culmile societății socialiste este Partidul Comunist Român, care și-a dovedit cu prisosință nepuizabilele sale energii revoluționare, marea sa capacitate de a conduce poporul pe făgașul unor exaltante împliniri.

Cu prilejul întâlnirilor cu alegătorii, candidații Frontului Unității Socialiste au trasat pentru anul ce vin un program însuflețitor al dezvoltării patriei noastre, a tuturor județelor și localităților. Consemnând cu grijă propunerile și sugestiile primite în cursul discuțiilor, ei s-au angajat să nu-și precupețească nici un efort spre a găsi soluțiile cele mai bune și a le traduce în viață.

Profund convinși de justetea obiectivelor cuprinse în Manifestul Frontului Unității Socialiste, ne vom da cu toții votul candidaților săi,

afirmându-ne hotărârea neșrămutată de a înfăptui neabătut politica Partidului Comunist Român, de a obține noi și mari izbânzi în înflorirea patriei noastre, România Socialistă.

MERIDIANE

Iarna secolului

Afirmația, care provine dintr-o sursă autorizată — Maria Petrova, directoarea stațiunii meteorologice din Novosibirsk — nu este de loc triumfătoare sau elogioasă. Dar atât comparația cu datele din ultimii ani, cât și mărturiile bătrânilor, care nu-și amintesc de o asemenea iarnă confirmă într-adevăr caracterul excepțional al situației.

Gerurile mari și ninsorile abundente sînt obișnuite în Uniunea Sovietică. Nu degeaba expresia „iarnă rusească” a devenit sinonimă cu iarnă grea. În Iakutia se înregistrează curent minus 60 de grade în timp ce în Turkmenia înfloresc migdalii. Pentru a dezapezi 90.000 km de cale ferată și 150.000 km de șosele, în mod normal sînt alocate 40 de milioane de ruble pe an. Numai că de data aceasta nu mai e vorba de o iarnă normală. Trei caractere justifică epitetul din titlu: uriașa cantitate de zăpadă căzută, viscocele cumplite și gerul care se menține constant la minus 30 de grade și mai jos. S-a mai întimplat ca ele să apară, dar în regiuni izolate, nu pe întregul teritoriu sovietic. În 1969 iarna domnește în republicile înscrise din sud ca și în Siberia, pe

coasta Mării Negre la fel ca pe țărmul Balticii.

Toamna trecută, încurajați de cîțiva ani mai blînzi, siberienii se laudau că au tot atîtea zile cu soare ca la Soci și că iarna nu e nici pe departe atît de grea cît se spune. Se pare însă că adevăratul Moș Gerilă s-a ofensat și a vrut să le aducă aminte că se află cam departe de ecuator. De cîteva săptămîni termometrul nu se urnește de la minus 40 de grade, cel mult mai coboară puțin. Și tot de atîta timp ninge aproape fără întrerupere. Siberia este însă învățată cu greutatea. Dar cine a mai văzut basculante încărcate cu zăpadă în Așhabad sau în Tașkent! Acolo unde în februarie oamenii umblau de obicei în pardesiu, sînt acum minus 25 de grade. Pentru prima oară în istoria Tașkentului, orașul a trebuit să fie curățat de zăpadă; camioanele au cărat 16 milioane de metri cubi. Șose-

Eveniment rar la Erevan : zăpadă!

lele din Tadjikistan sînt impracticabile, fiind acoperite cu un strat de zăpadă de 1,5 m.

Mai periculoase decît gerul și ninsorile au fost totuși viscocele. Așa-numitul „uragan negru” a pustiit ținutul Kubanului. Pornit tocmai de pe Ienisei, unde bîntuie un anticlon puternic la minus 50 de grade, el a doborît copacii și stîlpii liniilor electrice și a înălțat nori uriași de praf. A fost nevoie de măsuri de urgență: crearea de adăposturi și locuințe, trimiterea de materiale de construcții și de sămînță, căci cea din pămînt fusese spulberată.

Bora, vîntul răutăcios din nord-est, s-a aruncat cu 50 de metri pe secundă asupra portului Novorossiisk de la Marea Neagră. În cîteva ore a întrerupt aprovizionarea cu energie electrică. Pe un vînt de 12 grade, echipe speciale s-au cățărat pe stîlpii acoperiți de chiucură și au reparat provizoriu liniile

mai importante. Navele ancorate în port și-au pornit agregatele pentru a trimite curent spitalelor din orașe. În general, porturile sovietice au fost cel mai greu lovite. Pînă și locurile de transbordare din Marea de Azov sînt blocate cu gheață de aproape un metru grosime. Porturile baltice au devenit inaccesibile iar Ministerul Flotei marine a rechemat spărgătoarele de gheață din Arctica dîndu-le ordin să „libereze” porturile.

METALURGIE

Dintre 80 de metale...

În natură există circa 80 de metale. Dar, din diverse motive, industria utilizează numai cîteva zeci. De aceea specialiștilor li se cere să creeze dintr-un număr relativ mic de tipuri de atomi o mare varietate de materiale care să răspundă unor solicitări mereu crescînde.

Noile materiale cerute de tehnica secolului nostru și mai cu seamă a secolului viitor pot fi obținute numai realizînd aliaje cu proprietăți dinainte date. Pentru soluționarea acestei probleme e nevoie de o teorie cantitativă a aliajelor metalice. Dar mulțumită succesele fizicii și chimiei moderne astăzi se știe că structura și aproape toate proprietățile corpurilor solide, între care și ale metalelor și aliajelor, depind de numărul, distribuția și energia electronilor. De aceea pentru a putea calcula proprietățile unui nou aliaj, specialiștii trebuie să știe să calculeze distribuția și interacțiunea electronilor în cristalele aliajului, să măsoare cît de puternică este forța care leagă atomii între ei.

Cunoscînd aceste principii generale și plecînd de la datele concrete despre structura electronică a două metale rare — niobiul și molibdenul — ca și de la o seamă de ipoteze teoretice despre structura electronică a aliajelor lor, colectivul Institutului de metalurgie al Academiei de Științe a U.R.S.S. a izbutit să calculeze conductibilitatea electrică a tuturor aliajelor posibile ale niobiului și molibdenului.

Pentru a crea materiale cu proprietăți fizice dinainte date, colectivul amintit intenționează acum să folosească și rezervele existente în materialele metalice.

CE SE DISCUTĂ

Ora se va schimba la miezul nopții

După părerea Comisiei interdepartamentale a serviciului orar unic, al cărei „stat major” își are sediul la Comitetul de standarde, măsurători și instrumente de măsurat de pe lângă Consiliul de Miniștri al U.R.S.S., din cauza teritoriului foarte întins, în Uniunea Sovietică a devenit necesară precizarea fuselor orare și o mai bună reglementare a calculării timpului. Recent, Comisia s-a adresat tuturor ministerelor și departamentelor unionale, precum și consilierilor de miniștri ale republicilor cu rugămintea de a-și formula opiniile în legătură cu această inițiativă. Delimitarea frontierelor precise ale fuselor orare urmează a fi stabilită spre sfîrșitul primăverii. Locuitorii unor regiuni vor trebui să-și avanseze ceasurile cu una sau chiar două ore. Operația a fost prevăzută pentru 1 iunie la ora 0, ora Moscovei.

În Uniunea Sovietică, timpul universal delimitat prin fuse orare a fost introdus în 1919; pînă atunci timpul era calculat după ora medie locală. Prin introducerea timpului universal, specialiștii sovietici au făcut să coincidă limitele fuselor orare cu frontierele naturale: cursuri de apă, țărmuri maritime, maluri ale marilor lacuri.

În 1956 s-a revenit asupra calculării timpului deoarece fusele orare stabilite în zorii puterii sovietice erau perimate, împărțirea administrativă suferind mari modificări. Specialiștii au propus atunci să se recurgă la o suprapunere a limitelor fuselor orare cu frontierele administrative. Cu toate acestea, nu s-a putut introduce totuși un calcul al timpului pe întreg teritoriul sovietic; unele regiuni care din punct de vedere geografic aparțin, de pildă, celui de-al treilea fus, continuă să folosească ora Moscovei, socotind-o comodă.

Metrologii, astronomii și energeticienii condamna însă procedura. Ultimii afirmă că introducerea noului calcul, care face utilizabilă partea luminoasă a zilei, va avea drept rezultat reducerea consumului de energie electrică cu 300—400 milioane kW anual și, în consecință, o economie de milioane de ruble. Deocamdată, problema se mai află în discuție.

Actualitatea
Actualitatea actuală
Actualitatea actuală
Actualitatea actuală
Actualitatea actuală
Actualitatea actuală
Actualitatea actuală
Actualitatea actuală

TEHERAN

1943

(II)

Memoriile

unui translator

la Conferința „celor trei mari”

reportaj
reportaj reportaj
portaj reportaj repor
taj reportaj reportaj re,
reportaj reportaj reportaj
ortaj reportaj reportaj repo
j reportaj reportaj reportaj
ortaj reportaj reportaj repor
aj reportaj reportaj-reportaj j

Miller continuă :

— Acum pentru noi ar fi avantajos ca Turcia să intre în război de partea coaliției antifasciste. E greu de spus, evident, în ce măsură e pregătită armata turcă pentru operații militare, dar nu asta-i esențial. Cred că numai simplul fapt că Turcia ar declara război Germaniei ar avea o mare însemnătate politică și strategică...

— Credeți? — l-am întrebat.

Miller tăcu o clipă, apoi apucă sticla în care mai rămăsese puțin vin și turnă în pahare.

— După părerea mea — își continuă el ideea — turcii nu sînt încă siguri că Hitler va pierde. Se tem să nu facă o greșală de calcul. Cred că istoria va consemna faptul că neutralitatea Turciei a avut rolul ei pozitiv în acest război. Dar neutralitatea ei a avut diverse nuanțe... Să luăm chiar numai cazul Pavlov-Kornilov.

Acum, puțini își mai amintesc probabil de acest caz, dar la vremea lui a stîrnit mare vîlvă...

Totul a început la 24 februarie 1942 cînd, pe bulevardul Atatürk din Ankara, nu departe de clădirea ambasadăi germane, a explodat o bombă. Oricine cunoștea cit de cit modul de acțiune al naziștilor își putea da seama că explozia era o provocare grosolană. Autoritățile turcești au lăsat însă impresia că nu înțelegeau acest lucru. Mai mult, ele au preluat versiunea fabricată de Berlin conform căreia „agenți roșii” au încercat să pună la cale un atentat împotriva lui von Papen, ambasadorul german în Turcia. Confirmînd versiunea lui Goebbels, poliția turcă a arestat, sub o falsă acuzație, doi cetățeni sovietici, Pavlov și Kornilov. Procesul a durat de la 1 aprilie pînă la 17 iunie 1942. Pavlov și Kornilov s-au apărat strălucit și dîrz (pentru consultări și organizarea apărării lor a fost trimis la Ankara anchetatorul și criminalistul sovietic Lev Seinin). Chiar din prima zi a procesului a peșit că cei doi inculpați nu avuseseră nici un amestec în explozia de pe bulevardul Atatürk. Cu toate acestea, au fost condamnați la douăzeci de ani închisoare.

Cînd înaintarea germană pe teritoriul U.R.S.S. a fost definitiv oprită și armatele sovietice au început să-i alunge pe hitleriști spre apus, mai ales după zdrobirea armatei feldmaresăului Paulus lângă Stalingrad, cercurile politice de la Ankara au început să schimbe tonul. Ele au dat a înțelege că cazul Pavlov-Kornilov ar putea fi reexaminat (la 8 august 1944, Pavlov și Kornilov au fost eliberați). Mai mult, guvernul turc declară că ar dori să îmbunătățească relațiile sovieto-turce... În toamna lui 1943 turcii lăsar să se înțeleagă că simpatii lor erau de partea coaliției antihitleriste.

Se părea dar că exista o posibilitate reală ca Turcia să intre în război de partea aliaților. Dar acest lucru s-a întâmpnat totuși mult mai tîrziu.

Călătorie pe o linie aeriană internațională

În zori am pornit din nou prin pădurea de sonde petroliere spre aerodrom. Ziua fîgăduia să fie frumoasă. Cerul senin și începuse să arboreze spre răsărit niște culori vii. Pe pista de zbor ne aștepta avionul care făcea curse pe linia Baku-Teheran, mi se pare singura linie aeriană internațională sovietică în vremea aceea. Linia era deservită de avioane cu două motoare, excelent utilizate în interior. În salon, care amortiza bine zgomotul motoarelor, se înșirau, pe două rînduri, fotolii confortabile cu spătar înalt, acoperite în partea de sus cu huse de un alb imaculat. Echipajul era alcătuit din piloți militari, în uniformă de gală, cu galoane aurii strălucitoare. Păreau astfel foarte eleganți, mai ales în comparație cu echipajele din Moscova care aveau galoane verzi de campanie cu semne distinctive abia vizibile.

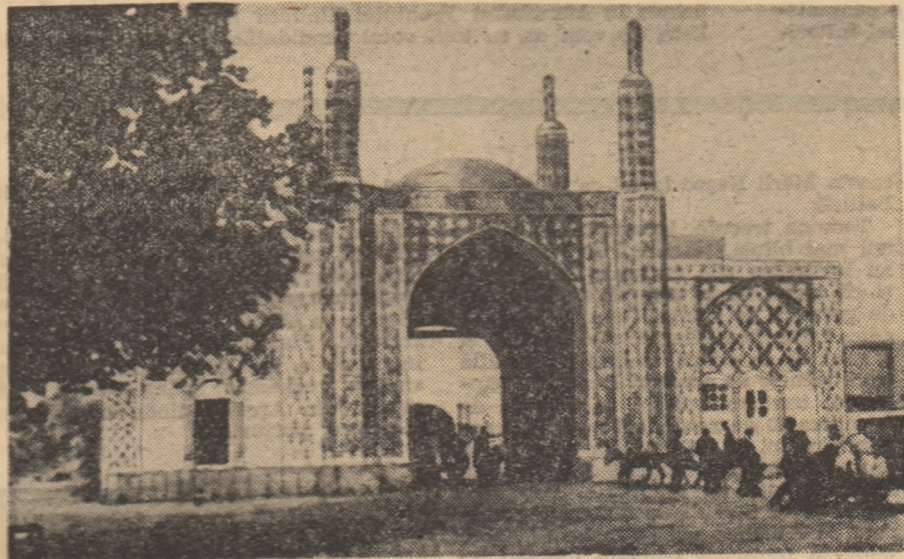
Interiorul elegant al avionului, uni-

forme de paradă ale echipajului, rațele soarelui care se strecurau discret prin hublouri — toate la un loc creau o stare de spirit sărbătorească. La scurt timp după decolare, în salonul nostru, în care în afară de mine și Miller se mai aflau patru călători, intră un membru al echipajului care, îndeplinind rolul de stewardesă, ne informă la ce înălțime și cu ce viteză zburam, ce temperatură era afară și cînd urma să ajungem la Teheran. Ceva mai tîrziu se ivi din nou, aducînd o tavă cu șase cești de cafea neagră. După călătoria din avion în avionul înghețat bocnă, toate acestea ni se păreau de domeniul fanteziei.

Mai întîi am zburat de-a lungul țărmlui Mării Caspice, apoi deasupra lanțului muntos din Azerbaidjanul iranian, lăsînd în urmă Tabrizul înconjurat de căsuțe de lut răzlețe. Acum

abia atinsese de aurul autumnal, aruncau umbre lungi, negre.

Strada era aproape pustie. Cum nu cunoșteam orașul, am pornit la întimplare spre centru. Pe măsură ce înaintam, bulevardul devenea tot mai aglomerat, mai zgomotos. Locuitorii înstăriți ai orașului își făceau plimbarea de dimineață; femei grațioase, elegante, purtau ochelari fumurii sau negri, care le acopereau aproape jumătate din față, ceea ce mă făcea să-i compar cu o originală parangea ultramodernă. De altfel, spre deosebire de multe persoane în vîrstă, înfășurate în veșminte largi, negre, aceste cochete arborau rochii strident colorate, care le cădeau ca turnate pe siluetele grațioase. Erau însoțite de bărbați solizi, bine îmbrăcați, cu părul uns din belșug cu briantină și pieptănat lins. Inelele ma-

Poartă veche în Teheran

soarele lumina puternic și sub aripa avionului se întindea cit vedeam cu ochii Iranul. La amiază am ajuns la Teheran care, din avion, părea un oraș splendid. Pătratele regulate ale cartierelor, spațiile verzi, bulevardele strălucite de copaci nu semănau de fel cu imaginea pe care mi-o făcusem despre un oraș oriental. Numai minaretele moscheelor arătau indubital în ce parte a lumii ne aflam.

Cînd am coborît din avion, ne-am pomenit brusc în plină vară. Aerul cald ne mingia plăcut față. După frigul și zăpada de la Moscova copacii din Teheran, cu un veșmint bogat, ni se păreau neobișnuți. A trebuit să ne dezbrăcăm pe loc nu numai paltonul, ci și haina, și să ne deschidem gulerul de la cămașă.

De la aeroport am plecat cu un „Willis” militar pe străzi prăfuite, care nu mai păreau atît de atrăgătoare ca văzute din avion. În cele din urmă, mașina stopă în fața ambasadăi sovietice. Cîndva, locul și clădirea aparținuseră unui bogat demnitar persan. De atunci exista și întinsul parc umbros, cu cedri imenși, sălcii pitorești, care se reflectau în oglinda unor lacuri, platani falnici...

Am făcut cunoștință cu Teheranul într-una din zilele următoare, dar aş vrea să-mi relatez impresiile acum.

Bazarul, barometru politic și economic

În ziua aceea m-am sculat mai devreme, pentru a beneficia de cele câteva ore pe care le aveam la dispoziție înainte de sădintă ca să vizitez orașul.

Soarele abia ieșise de după colinele care incing capitala Iranului. Sub co-roanele copacilor bătrîni din parcul ambasadăi era o umbră răcoroasă, plăcută, în schimb pe strada scaldată într-o lumină puternică arșița frigea. În lungul trotuarului se întindea un canal cu apă turbure, iar platanii, cu frunzele

sive ale bărbaților și cerceii, colierele și brățările femeilor, erau arborate cu ostentație, simbolizînd belșugul și bogăția unei anumite pături din acest oraș...

Ajuns în piața centrală, am cotit spre bazar, a cărui apropiere se și făcea simțită. Pe lângă limuzinele somptuoase înaintau greu catiri jigăriți, încărcăți de poveri. Cu aceste animale aduceau țărani din satele apropiate legume, fructe și alte produse ale pămîntului. Pe trotuar, lipiți de ziduri se ațineau scribi care, în schimbul unei sume modeste, compuneau pe loc jalbe și cereri pentru țărani analfabeți.

Piața se numea Tup-Hane; lângă ea se află cel mai mare bazar acoperit din Iran, alcătuit din câteva hale imense, legate între ele printr-o sumedenie de coridoare înguste și înalte. Lumina zilei pătrunde greu prin micile orificii practice în acoperișul boltit. De o parte și de alta a coridoarelor se înșiră puzderie de prăvălioare.

Bazarul ocupă un teritoriu imens. Are moscheile, băile, seminariile lui și o mulțime de ateliere meșteșugărești. Acestea fac un zgomot asurzitor. Nărilor sînt plăcut impresionate de felurite arome; fructele sînt aranjate în piramide enorme, iar berbecii sînt fripiți pe cărbuni, chiar acolo pe loc.

Dar bazarul din Teheran nu era numai pîntecele capitalei iraniene, ci și un important barometru politic și economic; el reacționa rapid la toate evenimentele. Așa cum la New York conțea glasul Wall-Street-ului, la Teheran se spunea: „Bazarul e de acord... bazarul se agită... bazarul e împotriva...”

Greu s-ar fi putut găsi alt loc mai potrivit pentru a se purta, în timp de război, tratative secrete între cei trei conducători, decît ambasadă sovietică din Teheran. Nimic nu le putea tulbura acolo activitatea, larma orașului oriental nu răzbătea în cartier. Întinsul teritoriu era împrejmuț cu un zid de piatră. Printre copaci se înălțau câteva case de cărămidă în care se instalase

delegația sovietică. Clădirea principală, unde de obicei era cancelaria ambasadăi, fusese repartizată ca reședință președintelui S.U.A., Roosevelt.

Problema găzduirii președintelui american la ambasadă sovietică fusese dezbătută din timp de participanții la întîlnire. În ultimă instanță ea fusese astfel rezolvată, ținîndu-se seama de considerente de securitate. Misiunea americană din Teheran era undeva la marginea orașului, în timp ce ambasadă sovietică și engleză erau vecine. Era de ajuns să se construiască la stradă un gard înalt și să se creeze un culoar temporar de trecere între cele două incinte pentru ca întreg complexul să alcătuiască un tot. În felul acesta se asigura securitatea delegațiilor sovietice și engleze. Dacă Roosevelt s-ar fi instalat în clădirea misiunii S.U.A., atît el cît și ceilalți participanți la întîlnire ar fi trebuit să străbată de cîteva ori pe zi străzile înguste ale Teheranului, unde în mulțime s-ar fi putut ascunde agenți hitleriști.

De altfel și existau informații că serviciul de spionaj german pregătea un atentat împotriva participanților la conferință. În 1966, faimosul Otto Skorzeny, căruia Hitler i-a încredințat cele mai importante acțiuni diversioniste, a confirmat că avusese misiunea de a-l răpi pe Roosevelt la Teheran. Hitleriștii pregătiseră această operație în mare secret.

Informația primii din pădurile de lângă Rovno...

În vremea aceea puțini șiau însă la Teheran că importanțele informații despre diversiunea pusă la cale împotriva conducătorilor celor trei puteri sosiseră din depărtatele păduri de lângă Rovno unde, în spatele frontului hitlerist, acționa un grup special comandat de încercații cekisti sovietici Dmitri Medvedev și Alexandr Lukin. Din același grup făcea parte și legendarul cekist Nikolai Kuznețov, care executase multe operații îndrăznețe în zona orașului Rovno ocupat de fasciști. Cunos-cînd la perfecție limba germană, Kuznețov juca excelent rolul Oberleutnant-ului Paul Siebert din Wehrmacht. Hitleriștii n-au bănuț multă vreme că sub haina unui ofițer spilcuit, întodeauna pus la punct, se ascundea un cekist sovietic. În cele din urmă, fasciștii l-au descoperit totuși pe Kuznețov care, la 1 aprilie 1944, a fost ucis într-o ambuscadă, împreună cu doi dintre tovarășii lui.

În memoriile sale, recent publicate, Alexandr Lukin povestește cum Nikolai Kuznețov, alias Paul Siebert, cîștigase simpatia unui Sturmbanführer SS, von Ortel, sosit atunci la Rovno și aflase de la el importantul secret. De fapt, von Ortel îi propusese lui Siebert să intre în SS, unde se putea face ușor carieră. Cînd cei doi se mai întîlniră o dată în restaurantul cazinoului ofițerilor din Rovno, von Ortel îi amintii lui Kuznețov de propunerea lui, fîgă-duindu-i ca în scurt timp să-i facă cunoștință cu Otto Skorzeny; în colaborare cu acesta din urmă, von Ortel urma să execute o operație importantă. Kuznețov nu trebuise să insiste prea mult ca să afle despre ce era vorba căci, amețit de coniac, Ortel flecărise fără să mai fie îmboldit.

— În curînd plec în Iran, dragă — îi șoptise el... La sfîrșitul lunii noiembrie, au să se întrunească acolo „cei trei mari”. O să repetăm saltul din Abruzzi. Numai că de data asta o să fie un salt lung. O să încercăm să-l răpim pe Roosevelt, pentru ca Führerului să-i fie mai ușor să se înțeleagă cu America... O să plecăm în cîteva grupuri. Am și început să pregătim oamenii într-o școală specială din Copenhaga...

V. Berejkov

(Va urma)

BALET

A douăsprezecea seară

M-am dus la baletul „Spartacus” cu enorm interes și cu un vag sentiment de scepticism. Citisem tot ce s-a scris despre spectacol, auzisem diferite opinii — una mai entuziastă decât alta, și pornind spre Teatrul Mare, mă întrebam dacă nu e prea frumos ca să fie adevărat...

Era în seara a douăsprezecea a noii premiere a lui Iuri Grigorovici și afară aștepta nu știu ce miracol o mulțime care aproape că ar fi putut umple parterul. Numai că parterul era plin, și bel-etage-ul era plin, și lojile, și multe rinduri de balcoane, care urcă pînă sus de tot, sub bolta dulce a tavanului.

Intr-o atmosferă de nerăbdătoare așteptare, lumina s-a topit încet, la pupitrul a apărut dirijorul O. Riabov și în sală a irupt muzica lui Haciaturian. Un ospăț al muzicii, cum a spus Asafiev, cu ceva rubensian în opulența melodică și în somptuozitatea sonorităților orchestrale. Pe urmă s-a ridicat cortina și a început epopeea lui Spartacus...

Nu, nu s-a exagerat deloc. Spectacolul este într-adevăr foarte frumos, construit ca o reușită operă a arhitecturii moderne, simplă, străină de poadoabe inutile, dar încărcată de sens și de „funcționalitate”. Refuzând liniile laterale, care ar fi fărâmițat subiectul și, inevitabil, ar fi subdimensionat evenimentele, Grigorovici a concentrat totul pe esențial, realizând o tragedie coregrafică monolitică. Unitatea tuturor componentelor e perfectă, construcția trinitică și bine gândită.

Spectacolul are o remarcabilă bogăție compozițională. Știința compoziției, mult apreciată la Grigorovici, a atins aici o treaptă foarte înaltă. El se vedește un profund cunoscător al moștenirii clasice, ale cărei principii știe să le dezvolte creator, în spirit modern.

Galina Ulanova scria că dacă ar trebui să califice spectacolul „Spartacus” cu un singur cuvânt, i-ar spune „modern”. Este latura cea mai tare a creației coregrafului. Baletul, artă emina-mente convențională, mișcă inima și mintea spectatorilor numai atunci când găsește și exprimă adevăruri accesibile sensibilității lor. Grigorovici le-a găsit și le exprimă cu o expresivitate care uneori îți dă senzația că auzi textul, recitat cu incantații de tragedie antică.

Iuri Grigorovici a beneficiat de scenografia lui Simon Virsaladze — austeră, laconică, cu o anumită asprime bărbătească (e, de altfel, pecetea întregului spectacol). Virsaladze n-a pornit de la reprezentările obișnuite despre o Italie veșnic albastră și însorită. El s-a întrebă, parcă, ce a rămas din epoca lui Spartacus și de acolo a plecat, materializând această idee în pietrele uriașe, cenușii, în cerul posomorit, parcă afumat, în gama argintie, rece din îmbrăcăminte patricienilor, în tonurile purpurii, ca niște flăcări neliniștitoare ale costumelor tovarășilor lui Spartacus, în cenușii trist al veșmintelor femeilor din recviemul final... Virsaladze a înțeles și a realizat exigențele unui spectacol de tragedie, în care se ciocnesc pașuni violente, iar monumentalitatea caracterelor omenești are ceva shakespearean.

În seara a douăsprezecea, în rolurile principale au dansat Mihail Lavrovski (Spartacus), Natalia Bessmertnova (Frigia), Boris Akimov (Crassus), Elena

Riabinkina (Egina). Au dansat inspirat, generos, dând trăsături foarte distincte personajelor lor: Spartacus eroic, pătîmăș, plin de avînt și de forță de convingere, Frigia tandră, gingașă, neclintită în dragostea ei, Crassus aristocratic, rafinat, sigur de dreptatea lui, Egina strălucitoare, perfidă, crudă.

Partiturile lor solistice s-au integrat într-un ansamblu de o perfectă armonie.

Iulia Scutaru

CERBUL DE AUR

Cîntăreața intelectuală

Peste cîteva zile o vom aplauda pe scena Festivalului internațional de muzică ușoară „Cerbul de aur”. Giulli (citiți Ghiulli) Cioheli va mai extinde astfel aria geografică a consacării sale. Consacrare pe care a așteptat-o zece ani.

Gruzina cu fața frumoasă și pătimașă a început să cînte devreme: se pregătea pentru cariera de pianistă și în același timp studia partiturile sopranelor de coloratură. Cîntecul a învins și Giulli și-a făcut debutul la estradă. Cîteva ani a cîntat cu popularul ansamblu gruzin „Cianghi”, condus de Boris Ricikov. Muzician sensibil și profesionist serios, Ricikov a făcut foarte mult pentru Giulli. Dar cîntăreața își datorează succesul de azi în primul rînd ei însăși. Căci a știut să aștepte, să nu se dea bătută, să reziste condițiilor neprielnice, disprețului rece al neprietenilor și chiar propriei sale firi pătimașe. Și nu doi-trei ani, ci zece. Pentru asta își trebuie virtuți ieșite din comun: pe lîngă talent și măiestrie, și calități de luptător — rezistență, autostăpînire, voință.

Dar în fine s-a făcut dreptate: la festivalul internațional de jazz de la Tallin, ea a obținut titlul de laureată. După aceea, la Sopot, în Polonia, a primit consacrația internațională, întărită de un turneu în Cuba, de participarea la festivalul jazzului de la Praga, de numeroase recitaluri și înregistrări.

Giulli Cioheli este considerată o cîntăreață intelectuală, cu o lume interioară deosebită — bogată, profundă, uneori enigmatică. Astăzi, cînd estrada universală e dominată de ritmuri frenetice, cînd sentimentele adevărate sînt adesea înlocuite de emoții „electrificate”, nu e ușor să-ți rămii credincios ție însuși, să cînti cu glasul inimii și al inteligenței numai ceea ce îți place, să nu-ți vinzi talentul pe succese ieftine. Asta nu înseamnă deloc că din repertoriul cîntăreței lipsesc ritmurile moderne, șlagărele în vogă; dar simțul măsurii, gustul sigur o ajută să nu treacă hotarul invizibil dincolo de care și-aș trăda personalitatea.

CINEMA

Ciao, Mosca

Claudia Cardinale se află la Moscova pentru a participa la finalul unor evenimente care au început de mult, în noaptea de 15 aprilie 1928, cînd dirijabilul „Italia”, condus de generalul Umberto Nobile, și-a luat zborul din Milano cu destinația Polul Nord, în scopuri științifice. La 6 mai Nobile a aterizat în golful Kings-Bay, iar la 23 mai a pornit spre Polul Nord. O catas-

Claudia Cardinale în fața mănăstirii Novodevice din Moscova

trofă a curmat însă brutal planurile lui. Șaptesprezece oameni și-au pierdut viața printre ghețurile veșnice: zece italieni, patru francezi, doi norvegieni și un suedez. Printre ei, neobositul cercetător al Arcticii, descoperitorul Polului Sud și primul om care a traversat Polul Nord — Roald Amundsen.

Guvernul Mussolini nu avea însă niciun interes pentru scopurile științifice ale zborului, ci numai pentru cele propagandistice; și dacă acestea n-au putut fi atinse, expediția a fost lăsată în voia soartei în clipele grele prin care trecea. La sfîrșitul anului 1928, o comisie fascistă pentru cercetarea principilor catastrofei l-a făcut inovat de toate pe Nobile. Din dispoziția lui Mussolini s-a declanșat o campanie de calomnii ale cărei ecouri nu s-au stins nici acum complet. La 29 decembrie 1960, răspunzînd acuzatorilor săi, generalul Nobile scria în ziarul „Paese Sera”: „... faptul că comisia n-a găsit nici un argument în favoarea mea, nu-i atît de important; mie mi-e de ajuns că am conștiința curată și că atitudinea mea a fost aprobată de cei care au fost împreună cu mine în Cortul roșu”.

Redeschis în filmul „Cortul roșu”, procesul va atrage din nou atenția publicului asupra acelor evenimente. Nu va fi o judecată obișnuită, ci mai mult una simbolică — a istoriei, a conștiinței, a spectatoriilor.

La proces și la evenimentele care l-au determinat participă nume mari ale cinematografului mondial: Paul Scofield, Peter Finch (Anglia) Claudia Cardinale, Massimo Girotti, Mario Adorf, Luigi Vanuchchi (Italia), Hardy Krüger (R.F.G.), Anatoli Papanov, Iuri Vizbor, Gheorghi Gal, Otar Koberidze, Eduard Marčevici, Nikita Mihalkov, Iuri Nazarov, Aren Rein, Bruno Oja, Iuri Solomin (U.R.S.S.). Judecătorul lor suprem este regizorul Mihail Kalatozov, care în această companie selectă a ajuns la finalul filmului „Cortul roșu”.

Niko, în viață și în legendă

Cînd era încă student la Institutul de cinematografie, tînărul regizor gruzin Gheorghi Șenghelaia a făcut un documentar despre creația legendarului pictor autodidact Niko Pirosmani. Iar acum termină un film artistic consacrat aceluiași artist. Regizorul și-a asumat misiunea atrăgătoare dar dificilă de a recompune în structura plastică a filmului tehnicilor și pe ecran lat mapiera de lucru a lui Pirosmani. Va fi o întîlnire dintre cele mai interesante între cinematograf și arta plastică.

Destinul acestui pictor gruzin a fost realmente uimitor. Necunoscut, sărman, el a murit acum o jumătate de secol într-un subsol igrasios și murdar. Dar chiar și în cele mai bune zile ale lui nu putea minca pe sature și era silit să vagabondeze prin oraș în căutare de adăpost. Pictînd pereții circumilor din Tbilisi, zugrăvind scene din viața urbană și satească pe materialul care îi era accesibil — mușama și carton, creîndu-și „capodoperele de tinichea” —

firme cu naturi moarte, Pirosmani primea cel mai adesea drept plată adăpost pe o noapte și o hrană mizeră — un pahar de vin, o strachină de mîncare. Și bogății și săracii îl numeau atunci „zugrav”, numai că cei dinții dădeau cuvîntului o nuanță de dispreț, pe cînd ceilalți puneau în el un sentiment de înrudire, de mîndrie pentru omul lor cu mîini meștere.

Azi numele lui Niko Pirosmani este cunoscut în întreaga lume. În destinul lui s-a deschis un nou și minunat capitol: din circumile cu miros de șalșic, de pe băncile vechi ale parcurilor, unde adesea i-a fost dat să-și petreacă nopțile, el a pășit în legendă, devenind unul dintre cei mai prețuiți pictori-autodidacți, pictori pe care criticii de artă, negăsînd, pe semne, alt termen mai potrivit, i-au botezat „primitivi”. Despre Pirosmani se scriu acum articole și cărți, studii și amintiri. Cunoscuții poeți gruzini Titian Tabidze, Pavlo Iașvili, Gheorghi Leonidze, i-au închinat versuri. Figura lui a fost evocată într-un eseu romanțat de Konstantin Paustovskii și într-o navelă filozofică de Mikola Bajan. Creația lui a fost obiect de discuție și de admirație pentru Vladimir Maiakovski, Serghei Esenin, Boris Pasternak. Doi pictori de frunte ai Gruziei, Lado Gudiașvili și David Kokabadze, care au simțit influența acestui talent ieșit din păturile de jos ale poporului, au avut cuvînte de înaltă prețuire pentru creația lui Pirosmani.

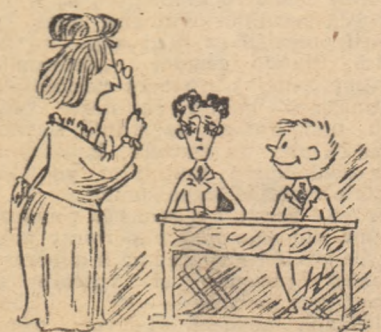
Dar ce a făcut acest om care n-a învățat la nici o școală, reușind să deprindă singur slova gruzină și rusă? Care sînt operele lui, temele lui, maniera lui de creație?

Se crede că din penelul lui Pirosmani au ieșit pînă la o mie de lucrări. Multe dintre ele au dispărut, deoarece fuseseră pictate direct pe pereții sau geamurile circumilor și birturilor, multe cartoane și mușamale neluate în considerație în timpul vieții maestrului s-au vîndut pe nimica toată și s-au pierdut. În momentul de față se cunosc circa

Serghei Asenin

(Continuare în pag. 11-a)

CELEBRITAȚI PE BĂNCILE ȘCOLII

— Chaplin, încetează odată cu grimasele astea!
Desen de V. Cijikov

arta
ca arta arta
arta arta arta
arta arta arta arta
ta arta arta arta arta
arta arta arta arta arta
ta arta arta arta arta art
arta arta arta arta arta

GENETICĂ

Cibernaut, superman sau om ca toți oamenii?

Cum vor arăta urmașii noștri?

Unii își inchipue oamenii viitorului ca pe niște „cibernauti”, alții cred că vor avea trăsăturile unui „superman” din secolul XXI. În sfârșit, o a treia categorie de cercetători privește problema cu seriozitate și cu toate rezervele convenite. Intre aceștia din urmă se numără și acad. Nikolai Dubinin. „Omul de astăzi, arată savantul, nu se deosebește de fel de predecesorul său de la începuturile civilizației, deși e despărțit de el printr-o lungă perioadă de progres continuu. Acum intrăm în era atomică, era cosmică și nu poate încăpea nici o îndoielă că secolele XX și XXI vor determina modificări esențiale în ambianța, în evoluția spirituală a omenirii”. Dar de aici trebuie oare să ne imaginăm și o „variantă perfecționată” a tipului biologic al omului de astăzi? Acad. Nikolai Dubinin socotește că acest lucru nu-l cu puțință, întrucât, în primul rând, ar trebui să se schimbe construcția spirituală a personalității. Dar știința n-a izbutit încă să afle în ce fel contribuie substratul biologic la formarea personalității umane. De aceea, orice combinație artificială de calități selectate ar sfârși prin a limita, a sărăci personalitatea umană cu însușirile ei uimitoare, cu exploziile de genialitate, cu profunzimea și complexitățile ei.

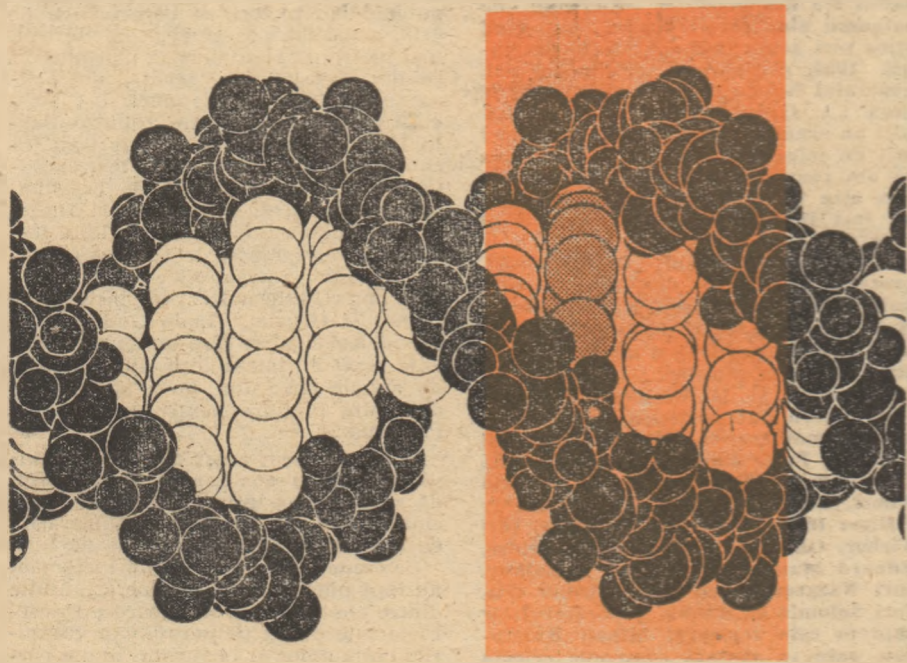
Căci omul care supune natura, transformă continentele, creează mări noi se vedește neputincios când e vorba să-și dirijeze propria organizare — ereditatea. Ca să înțelegem mai bine acest lucru, să pornim de la o noțiune biologică care acum e familiară nu numai specialiștilor: mutația. Ea exprimă modificările ce survin în gene, cele mai mici unități ale eredității, care preced nașterea oricărui caracter nou. Cu alte cuvinte, când spunem mutație ne gândim la o specie de animale sau un soi

acestea sint cauzate de o construcție defectă a genelor. Această situație este cu atât mai îngrijorătoare, cu cât organismul fiecăruia dintre noi adăpostește 5—10 asemenea gene. E limpede așadar ce însemnătate are tratarea bolilor ereditare.

Ultimele două decenii au cunoscut descoperiri importante în acest domeniu. A fost descoperit mecanismul transmiterii eredității la nivelul moleculelor. S-a stabilit că genele sint de natură fizică și chimică. A fost descifrat codul genetic cu ajutorul căruia natura poate citi informațiile ereditare. Mai mult, știința a izbutit chiar să sintetizeze recent gene în condiții artificiale.

Dar cum se realizează practic intervenția în genetica umană, mai exact cum luptă știința împotriva genelor defecte?

În clipa de față se conturează în acest domeniu câteva căi. Una preconizează folosirea antimutagenilor. Se și cunosc câteva substanțe din această categorie capabile să înăbușe apariția unor mutații naturale în organism. Un grup de cercetători de la Institutul de genetică generală din Moscova a demonstrat că betacarotenul, ionolul și cahetina posedă o asemenea însușire. Cel dintâi se găsește în cantități mari în morcovi, pătlăgele roșii și pișci. Îngerându-le, omul introduce în organism substanțe care îl apără împotriva mutațiilor nocive. Ionolul e conținut mai ales în ceai, iar cahetinele în unele vinuri și în coaja fructelor. Descoperirea acestor substanțe face posibilă elaborarea unor rețele speciale și îmbogățirea alimentației cu ele. Lucrul cel mai important este deci să se împiedice cu orice preț apariția genelor „bolnave”. Acest lucru va deveni posibil dacă, în plus, specialiștii vor izbuti să ridice considerabil nivelul activității sistemelor de regenerare a celulelor.

Reprezentare schematică a două fragmente de moleculă A.D.N. Partea colorată din dreapta indică defectul survenit în urma unei mutații

de plante nemaiîntlnite pînă atunci în natură. Utilitatea acestui nou venit este determinată de un arbitru foarte sever — legea selecției naturale. Cei puternici rezistă, cei slabi pier. În felul acesta e asigurată evoluția.

Dar în societatea omenească, cu legile ei specifice, selecția naturală nu acționează la fel. Multe din mutațiile naturale negative se mențin, se transmit generațiilor viitoare, apăsă pe umerii omenirii ca o grea povară genetică. Ștafeta genelor „deformate” menține astfel permanent posibilitatea continuității bolilor ereditare. Mai mult, unii oameni de știință socotesc chiar că una din cauzele îmbătrînirii este acumularea mutațiilor pe toate treptele evoluției organismului.

În felul acesta s-a ajuns la concluzia că una din cele mai importante misiuni ale științei moderne ar fi eliberarea omenirii prezente și viitoare de această grea povară.

Medicina modernă a devenit o puternică armă de luptă împotriva a numeroase maladii. Dar oricît de perfecte ar fi metodele și mijloacele pe care le utilizează, ea nu izbutește decît să refacă ceva ce se distruge și rămîne de multe ori neputincioasă în fața misiunii de a preveni bolile, mai ales cînd

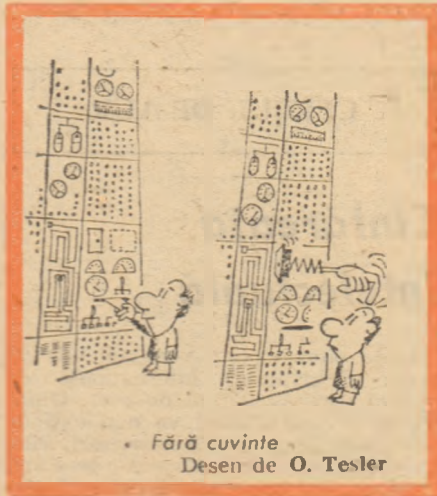
Timp de aproape patruzeci de ani geneticienii au crezut că o particulă oricît de mică de energie radiată ajunsă în gene le provoacă moartea sau facilitează apariția unei mutații. Cercetările din ultimii ani au arătat însă că celula poate să-și vindece, singură „rănilor” provocate de substanțe chimice sau de radiație. În clipa de față se cunosc patru fermenți care pot vindeca leziunile din gene. Specialiștii își pun mari speranțe în fermenți, sperînd că ei vor înăbuși genele primejdioase.

În încheiere cîteva cuvinte despre cercetările care urmăresc dirijarea activității genelor. Specialiștii tind tot mai mult să instituie un control riguros asupra evoluției și a activității celulelor. El ar soluționa lupta împotriva infecțiilor virotice și a cancerului. Căci e tot mai limpede că celulele canceroase active sint și ele un rod al mutațiilor, al unor modificări survenite în aparatul ereditar al celulei. De asemenea, succesul acestor cercetări ar putea influența favorabil și problema incompatibilității care anulează uneori cele mai izbutite intervenții pentru transplantarea de organe.

De aceea, încheie N. Dubinin, lupta omul nu-și va mai irosi forțele în lupta cu bolile el își va putea utiliza imen-

sele posibilități ascunse în el însuși pentru a învăța să dirijeze ereditatea (nu numai la semenii săi, ci și la plante și animale, pentru a smulge cît mai multe bunuri din comorile neprețuite ale naturii).

Ce importanță mai are în aceste împrejurări dacă aspectul lui exterior va rămîne aproape același ca în secolul XX?

ASTROFIZICĂ

Universul ieri și azi

Pînă nu de mult, Universul era socotit etern, nemodificabil, incrementat în timp și identic în toate direcțiile lui. Cînd s-a făcut, însă, analiza spectrală a galaxiilor îndepărtate s-a văzut că liniile spectrului unor elemente erau deviate spre „roșu”. Era așa-numitul efect Doppler, fenomen care face ca o sursă de lumină care se depărtează de cel care-o observă să-i parvină deviată spre roșu. Așadar galaxiile observate se depărtau, dispersie care are loc în toate punctele Universului, așa cum se întimplă cu o bulă de săpun.

Deci Universul se „dilată”, devine tot mai „dens” în timp. Se ridică, însă, întrebarea: bula „superdensă”, de la care a pornit expansiunea, era rece sau caldă? Și din ce era constituită? În 1965, a intervenit o descoperire de imensă importanță. Anume, s-a dovedit că întreaga zonă a Universului accesibilă radiotelescoapelor e străbătută de o radiație cu o temperatură de 3° la scara absolută (adică -273°C) și că ea nu poate fi atribuită nici unei surse concrete de unde hertziene. Intensitatea ei era absolut aceeași în toate sensurile și atât de înaltă, încît nimic n-o putea explica în afară de o origine extragalactică. După descoperirea acestei radiații denumite reziduală, majoritatea cercetătorilor a înclinat spre ipoteza „Universului cald, în expansiune”. Conform acestei ipoteze, acum circa 10 miliarde de ani, Universul ar fi avut aspectul unei bule compacte și calde, cu consistența unei fierături, omogenă și incandescentă, un fel de plasmă alcătuită din particule elementare și raze luminoase. La un moment dat a început expansiunea, condiție în care lungimea undelor crește, iar energia cuantelor luminoase și temperatura scad: în felul acesta, în fiecare fracțiune de secundă Universul se răcește. Pe vremea aceea el era compus din cuante luminoase și cupluri de electroni și pozitroni, din neutri și antineutri și cantități neglijabile de neutroni și protoni.

Pe măsură ce expansiunea continua, pozitronii și electronii au început să dispară, numărul cuantelor și neutrinilor a rămas același, dar cu energia diminuată, iar neutronii s-au unit cu protonii transformîndu-se în deuteriu și apoi, în heliu. Perioada aceasta, numită a „reacțiilor nucleare”, a durat circa 3 milioane de ani. Densitatea continua să scadă, temperatura de asemenea, dar cuantele continuau să rămînă atât de „calde” și de numeroase încît radiația împiedica materia să se aglomereze. Materia și radiația se aflau provizoriu în echilibru caloric. Apoi acest echilibru s-a rupt, materia s-a separat de radiații și, cum expansiunea continua, s-a răcit din ce în ce mai repede. În perioada precedentă reacțiile nucleare distruseră particulele inițiale, care se transformaseră întrind în reacție unele cu altele, astfel încît materia devenise „amezică”, particulele nemaiamintîndu-și ce fuseseră în trecut. În schimb radiațiile, cuantele aveau „memorie” bună, deși nici ele nu-și aminteau chiar de toate. Cînd se

Știa știința știința știința
știința știința știința știința
știința știința știința știința
știința știința știința știința
știința știința știința știința
știința știința știința știința
știința

aflau „la strimtoare”, cuantele interferau cu alte particule, se nășteau și mureau. Dar asta s-a întimplat abia după 300 de milioane de ani, atunci cînd densitatea a scăzut în așa măsură, încît ciocnirile au devenit practic imposibile. Răspîndindu-se împreună cu Universul în toate direcțiile, radiațiile reziduale au persistat pînă acum.

După separare, materia eliberată de presiunea radiațiilor care nu-i permitau să se aglomereze sub efectul forțelor gravitaționale a început să se constituie în stele și galaxii, în for-

mații pe care acadencianul Zeldovici le-a numit „prestelare”. Atomii au început să degaje uriașe cantități de energie reîncălzind materia pînă la o temperatură cînd electronii s-au smuls de pe orbite și materia s-a ionizat, nemaiputîndu-se condensa în stele și galaxii. Așa se explică prezența în spațiu a gazului intergalactic, cald și ionizat. În ce privește expansiunea Universului, au fost create mai multe modele. O primă variantă, intitulată modelul „deschis”, afirmă că expansiunea a început la un moment nedeterminat și nu se va termina niciodată. A doua variantă (modelul „închis”) arată că ea se încetinește tînzînd spre o contracție, iar a treia că ciclurile de contracție și expansiune alternează (Universul cu pulsație).

Deocîndată, savanții nu pot spune care dintre aceste variante este mai verosimilă. Totul a depins și va depinde de densitatea medie a materiei universale în fiecare moment dat. Dacă această densitate depășește un anumit prag critic, forțele gravitaționale frînează expansiunea și fac loc contracției. Dacă ea se menține sub pragul critic, expansiunea continuă la infinit.

ECOLOGIE

Lupta cu muștele

Omul a intrat în competiție cu dăunătorii animali, mai cu seamă cu insectele care-i dijmuiuau recoltele sau îi îmbolnăveau vitele, încă din timpuri imemorabile și nu a izbutit să-i înfrîngă complet nici în secolul XX. O dată cu descoperirea DDT-ului a început „era insecticidelor”, care au trezit speranțe nelimitate. Entuziasmul a scăzut însă curînd după ce au ieșit la iveală pericolele legate de utilizarea necontrolată

tehnica
tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica
tehnica tehnica tehnica
tehnica tehnica tehnica
tehnica tehnica tehnica
tehnica tehnica tehnica
tehnica tehnica tehnica

■ acestor substanțe, toxice puternice pentru om și mediul inconjurător, ca și eșecurile determinate de „răspunsul insectelor”. Utilizarea repetată a insecticidelor din aceeași familie face ca dăunătorii să-și dezvolte un mecanism de apărare pe care îl transmit și urmașilor. Rezistența aceasta a dus la întrecerea ce se desfășoară în prezent între chimiști și insecte, o întrecere care se termină foarte adesea cu victoria celor din urmă. Sumele mari cheltuite pentru găsirea de noi substanțe și slaba acțiune specifică a insecticidelor (câci majoritatea distrug fără discernământ atât dăunătorii cât și insectele folositoare) au îndemnat știința să caute metode de luptă mai adecvate.

Cel mai mult se vorbește despre inducerea sterilității la insecte. Omul s-a gândit de mult că ar culege multe roade dacă ar reuși să influențeze fertilitatea animalelor, dar această idee nu a putut fi pusă în aplicare decât în ultimul deceniu. *Combaterea biologică sau autodistrugerea insectelor* se realizează prin sterilizarea bărbătușilor. Au fost preconizate două metode: creșterea, sterilizarea și punerea în libertate a unui număr considerabil de bărbătuși sau răspândirea unor substanțe chimice care induc sterilitatea în populațiile naturale. Prima tehnică este mai veche și a servit cu succes la combaterea muștei care provoacă miaza. Această mușcă își depune ouăle în micile râni care supără mai întotdeauna vitele. Din ouă ies niște larve de formă elicooidală care se „înșurubează” în diverse țesuturi, provocând imbolnăvirea și nu rareori chiar moartea gazdei. După completă distrugere a muștei în insula Curaçao, s-a trecut la acțiune pe scară mare. În sud-estul Statelor Unite au fost eliberate săptămânal circa șapte milioane de muște sterilizate prin iradiere cu cobalt radioactiv, ceea ce a dus la eradicarea insectei după 2 ani. Ulterior operația a fost extinsă și la alte state. O „fabrică” clădită special creștea săptămânal 50—100 milioane de muște, care erau apoi răspândite cu avioanele. Succesul a fost deplin.

Ce avantaje are această metodă și de ce nu este folosită mai des? În pri-

Fotografia unui dușman: musca albastră

mul rînd este extrem de selectivă, adresându-se exclusiv speciei vizate. În al doilea rînd ea distruge complet, nu numai că decimează, un dăunător într-un timp suficient de scurt. Totuși ea nu poate fi luată încă în considerare în combaterea calamităților acute, în care insecticidele vor continua să aibă prioritatea. De insecticide scapă însă întotdeauna un anumit număr de indivizi care reușesc să se retragă în locuri adăpostite; or, tocmai contra acestora este extrem de eficace metoda sterili-

zării. Principalul ei scop este deci profilactic: înlătură noile focare de infestație și distruge populațiile rămase după insecticide.

Mai practică ar fi sterilizarea populațiilor naturale ale dăunătorilor cu ajutorul unor substanțe chimice, căci ea economisește costul destul de ridicat al creșterii insectelor în laborator și al răspândirii lor pe teren. Dar această metodă nu mai este perfect specifică, provocînd nu numai sterilizarea speciei vizate, ci și a altora. S-a început prin a se încerca utilizarea substanțelor anticancerogene din medicina umană socotind că acestea au proprietatea de a împiedica diviziunea celulară. Or, formarea celulelor reproducătoare este de fapt un proces similar, de așa-zisă *neoformare*. Experimental, insectele s-au dovedit sensibile la substanțele antitumorale, dar curînd s-au vădit și inconvenientele toxicității ridicate a produselor existente. De aceea, acum se caută alte substanțe, dar nu s-au găsit încă unele care să acționeze exclusiv asupra organelor de reproducere, nu și asupra altor țesuturi. Cercetarea înaintează încet deoarece biochimia reproducerii nu este perfect cunoscută, ceea ce îngreunează interpretarea modificărilor histologice și celulare. Pînă la lămurirea acțiunii exercitate la nivel molecular de substanțele sterilizatoare problemele sînt rezolvate pe cale empirică. O altă dificultate constă în găsirea unor combinații care să nu fie toxice pentru om și celelalte animale.

GEOLOGIE

Mantaua de dedesubt se află în Cipru?

Mantaua e, de obicei, ceea ce se îmbracă deasupra, în afară de geologie unde e acoperită de o scoarță — remarcă recent, glumind, un comentator științific. Oricum, cert este că nimeni n-a văzut încă cu ochii lui mantaua Pămîntului, iar proprietățile ei, mai ales marea-i densitate, nu pot fi intuite decât prin fenomene ca cel al propagării undelor seismice. Singurul loc de pe Pămînt unde se află — după cum arată recente cercetări — straturi ale mantiei ieșite în mod excepțional la suprafață par a fi munții Troodos din Cipru.

Marea Mediterană se întinde pe locul unei vechi mări, mult mai vaste, marea Tetis, care despărțea continentul eurasiatic de scutul african. În cursul ultimelor două sute de milioane de ani, apropiindu-se una de alta cele două mase au redus vechiul ocean la dimensiunile mării de astăzi, expulzînd în același timp la suprafață lanțurile de munți care merg din Alpi pînă în Himalaia. Astfel, munții Kirenya de pe țărmul de nord al Ciprului sînt alcătuiți din straturi sedimentare adunate pe fundul mării Tetis și apoi „ridicate” de formidabila presiune continentală.

Altfel stau lucrurile cu munții Troodos din mijlocul insulei, care au o natură total diferită. Ei conțin puține sedimente, au o densitate anormal de mare și același sistem de anomalii magnetice ca și dorsalele medio-oceanice. De unde, amintita ipoteză deduce că atunci cînd platoul continental african a lovit cel al Europei, el a dat naștere unui „sandviș” alcătuit dintr-un strat de scoarță oceanică și dintr-o pătură a mantalei subiacente. În partea centrală a munților Troodos, erodată, pătura de sus a acestui sandviș ar fi pus în evidență materia din care e alcătuită mantaua.

Această materie ar corespunde cu partea centrală a vechii dorsale a mării Tetis; adică cu aceea în care rocile în fuziune, ieșind din adîncurile Terrei s-au răspîndit de fiecare parte, așa cum se mai întîmplă și acum în mijlocul Atlanticului. Ieșită din apă, insula Cipru ar fi așadar martora unuia dintre cele mai maiestuoase fenomene care modelează suprafața globului nostru.

NOUȚĂȚI TEHNICE

Ac de cojocul gheții

Nu e mult de cînd aviația era aproape nepuțincoasă în fața unui dușman necruțător, jivrajul, vinovat de multe tragedii din istoria explorării zonelor polare. Lipsite de instalații protectoare avioanele care pătrundeau în straturile de nori polari erau acoperite, în numai cîteva minute, de o platoșă de gheață care modifica forma aerodinamică a aparatelor. Catastrofa era inevitabilă.

Marile avioane moderne dispun de un sistem de protecție împotriva jivrajului care, s-ar părea, rezolvă problema o dată pentru totdeauna. Există, însă, un dar.

Sistemele anti-jivraj, alimentate de aerul fierbinte furnizat de motoare, devorează în fiecare oră cîteva zeci de tone de aer fierbinte. Această imensă cantitate răpește din puterea motoare-

Portul Petropavlovsk din Kamiatka în captivitatea gheții

lor o parte evaluată la sute de kilowați. Un exemplu: un avion modern de pasageri care cîntărește 140 de tone cheltuește pînă la 1800 de kilowați pentru îndepărtarea gheții depuse pe corpul aparatului de zbor. Or, pentru a produce această energie avionul trebuie să ia la bord o cantitate suplimentară de 500 kg de combustibil pentru fiecare oră de funcționare a sistemului anti-jivraj. La aceasta se mai adaugă cele cîteva sute de kilograme cît cîntărește instalația propriu-zisă care asigură transportul aerului încălzit pînă la 300 de grade, de la motoare spre sectoarele ce urmează să fie curățate de gheață. E adevărat, că marile avioane de cursă lungă își pot permite luxul de a cheltui atîta energie și de a transporta o greutate suplimentară de fel neglijabil. Ce le rămîne însă de făcut aparatelor de zbor de dimensiuni mai modeste? Și nu numai lor. Navele oceanice, ca și modestele vase de pescuit, au de asemenea de înfruntat pericolul jivrajului. Ca să nu mai vorbim de neplăcerile pricinuite de depunerea gheții pe antene și cabluri, sau pe orice alte instalații tehnice aflate la discreția gerului. Iată de ce combaterea jivrajului se află în atenția oamenilor de știință din foarte multe țări.

În U.R.S.S. a fost experimentat un procedeu elaborat de ing. I. Levin în colaborare cu alți specialiști și destinat îndepărtării gheții depuse pe aparatele de zbor, precum și pe diferite obiective tehnice. E așa-numitul sistem al impulsurilor electrice, care se bucură de avantajul că funcționează fără consum de combustibil, e de trei ori mai ușor decât actualele sisteme anti-jivraj folosite în aviație și se mulțumește cu o energie de 3 kW (față de 1800 kW, cum am văzut mai sus). Încercat pe marile avioane de cursă

lungă, noul sistem a permis reducerea cu 880 kg a greutății aparatului la decolare. Același sistem s-a dovedit aplicabil și navelor oceanice. În momentul de față se experimentează eficacitatea lui în scopuri practice cotidiene, de exemplu în îndepărtarea rapidă a gheții de pe evaporatoarele frigiderelor.

PSIHOLOGIA CREAȚIEI

În pas alergător prin subconștient

Încercările de a descoperi fie și o parte din secretele psihologiei creației au dat naștere unei metode noi, numită sinectică. Plecînd de la observația că de foarte multe ori cele mai originale idei nu apar în cursul analizării conștiente a unei probleme, ci în perioada ei de „germinație”, de „incubație”, partizanii noii metode consideră că gîndirea poate fi stimulată în așa fel, încît trecerea de la etapa subconștientă la cea conștientă să fie accelerată.

Iată principalele ipoteze de lucru ale sinecticii:

1. Aproape toți oamenii au o capacitate de creație latentă mult mai accentuată decît se crede.

2. În procesul de creație și invenție elementele afective și iraționale sînt la fel de importante ca cele intelectuale și raționale.

3. Aceste elemente afective și iraționale pot fi utilizate sistematic printr-un antrenament susținut.

Cum se aplică în practică aceste ipoteze? Aspiranții la însușirea sinecticii (numele metodei este împrumutat din limba greacă și înseamnă „comasare de elemente eterogene”) pot fi deopotrivă specialiști de înaltă calificare, amatori cu o bogată experiență, inventatori sau oameni care cunosc mai multe profesii, dar cu toții trebuie să posede o imaginație neobișnuită. Pentru a rezolva rapid și ingenios o anumită problemă se alcătuiește un grup eterogen, din care face parte și un expert. Acesta expune problema cum e dată (P.C.D.), pe care grupul o transformă într-o problemă cum e înțeleasă (P.C.I.). Apoi un membru al grupului pune întrebări menite să creeze asociații de idei. De pildă îi invită pe participanți să găsească ceea ce se numește o analogie directă, dar nu dintre cele mai evidente, să numească un fenomen, un obiect sugerat de problemă (participanții au libertatea de a căuta analogii între problemele de mecanică și cele de biologie, între cele privind personalitatea umană și tehnică etc.). Urmează etapa analogiilor personale: participanții trebuie să le găsească identificîndu-se cu obiectul sau fenomenul amintit în cadrul analogiilor directe. La o ședință sinectică, de pildă, analogia directă „o glîndire în apă” ar sugera analogia personală „sînt un lac cu ape liniștite”. În această etapă participanții trebuie să descrie și starea pe care le-o produce analogia personală (cel care și-a asumat rolul de „lac cu ape liniștite”. de exemplu, a declarat că „are o senzație fizică neplăcută cînd vîntul îi increștește suprafața”). După o scurtă generalizare a analogiilor personale (așa-numita analogie simbolică) lanțul asociațiilor continuă. De astădată se caută analogii directe ale celor simbolice, după care expertul grupului se oprește asupra unei asociații în care un neînțeles poate să nu vadă nici o legătură cu enunțul problemei dar care pînă la urmă se poate dovedi o sugestie ingenioasă pentru soluționarea ei. Această sugestie, extrasă din mediul ei eterogen, este analizată apoi de către specialiști din afara grupului sinectic.

După cum au arătat o sumă de experiențe din ultimii ani, rezolvarea unor probleme de producție cu ajutorul sinecticii a triplat eficiența ramurii respective. Sinectica nu se pretinde însă atotputernică. Ea se limitează deocamdată la rezolvarea unui cerc restrîns de probleme de interes practic imediat: găsirea unor soluții tehnologice optime, a celor mai bune variante în proiectarea unei mașini etc. De exemplu: un grup sinectic a primit misiunea de a inventa „încheietori ideale” pentru salopetele speciale ale celor ce lucrează într-un mediu de aburi toxici și la temperaturi mari. Aceste încheietori trebuiau să nu se blocheze (ca obișnuitele fermoare), să fie independente de alte elemente ale veșmîntului, perfect ermetice și ușor de manevrat. După o „excursie” pe firul analogiilor (din care n-au lipsit cuiburile păsărilor, gura omenească etc.) experții au combinat ideile pentru a realiza încheietori „ideale” constînd din două arcuri în învelș de cauciuc, prinse ermetic între ele cu ajutorul unui fir metalic.

(După „Nedelea”)

Ascultind bătaia inimii

Foto: V. Cernov (APN)

TERAPEUTICĂ

Gripă sau răceală?

Termenii se confundă adesea. Ca și simptomele, de altfel: guturai, dureri de cap și de gât, tuse, curbură, febră. Diferența constă pentru pacient în amploarea acestor manifestări (gripa fiind bineînțeles mai gravă decât răceala), iar pentru omul de știință în agentul patogen.

Ambele boli sînt provocate de virusuri. Analizele de laborator diferențiază însă foarte precis virusurile gripale de cele ale răcelii. Acestea din urmă se împart în patru mari grupe:

1) virusurile Coxsackie, denumite astfel deoarece au fost izolate pentru prima oară la bolnavi din satul Coxsackie (statul New York);

2) rinovirusurile, care se găesc cu precădere în nas;

3) adenovirusurile, descoperite inițial în țesuturile glandulare din gât;

4) virusurile E.C.H.O., adică enterice (au fost descoperite în fecale), citopatogene (deoarece atacă celulele), umane (sînt contagioase pentru om), orfane (în momentul cînd au fost izolate în laborator, nu se știa ce anume maladie determină).

Rinovirusurile sînt cel mai frecvent vinovate de apariția răcelilor. În ceea ce privește gripa, aceasta se datorează unui număr foarte mare de virusuri, de unde și dificultatea de a prepara un vaccin corespunzător fiecărei epidemii în parte.

Din punct de vedere practic, deosebirea dintre răceală și gripă nu este de o importanță covârșitoare. Nici una, nici cealaltă nu au parte — cel puțin deocamdată — de un tratament specific. La amîndouă, medicația este simptomatică, cu alte cuvinte se adresează nu bolii ca atare, ci efectelor ei neplăcute. Se recomandă, asadar, analgezice (împotriva durerilor), antipiretice (contra febrei), inhalări, calmante ale tusei etc. În plus, gripa necesită în mod obligatoriu o ședere în pat, atît pentru a grăbi și ușura vindecarea pacientului cît și pentru a împiedica răspîndirea bolii.

Relativ inofensive pentru copii și adulții sănătoși, toate aceste infecții virale reprezintă primejdii destul de serioase pentru sugari, bătrîni și bolnavii cronici de inimă, plămîni sau rinichi. Dacă răceala sau gripa afectează o persoană făcînd parte din aceste categorii, se impune un tratament intens și o strictă supraveghere medicală.

Ca și în cazul celorlalte maladii, e de preferat o prevenire a gripei sau a răcelii decît o „doftoricire” a lor. Din păcate, nici metodele de profilaxie nu au atins încă un grad de perfecțiune satisfăcător. Vaccinul antigripal este eficient pentru două treimi dintre cei cărora li se aplică, cu condiția ca el să fie obținut pe baza virusului corespunzător.

Vaccinul se dovedește însă mult mai util pentru toți cei ce intră în contact masiv cu bolnavii (medici, surori, infirmiere, șoferi de ambulanțe etc.), pentru copiii sub un an și bătrîni de peste 65 de ani, ca și pentru bolnavii cronici menționați mai înainte. De asemenea, în colectivele de copii și ado-

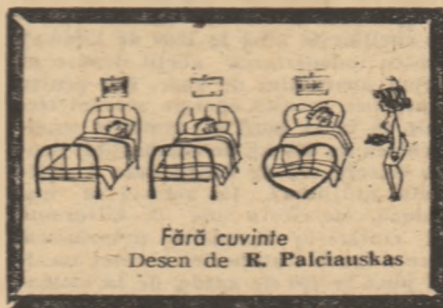
lescenți (internate, cămine etc.) este recomandabil să se administreze vaccinul în cazul unor epidemii.

Alte mijloace profilactice nu prea își demonstrează eficacitatea. Se pare că pînă și masca de tifon, în ciuda respectului de care se bucură în unele țări, nu poate împiedica molipsirea. Izolarea nu dă nici ea roade decît dacă este aplicată cu cea mai deplină rigurozitate. Gargarele, care ajută la descongestionarea unui gîtlej înflamat, nu sînt aproape de nici un folos în materie de zăgăzuire a contaminării.

Pentru apărarea prealabilă de gripă și răceală, ne rămîn la îndemînă mijloacele cele mai simple: evitarea aglomerațiilor, utilizarea unei îmbrăcămînți corespunzătoare temperaturii de afară (ferindu-ne atît de înfocșirea excesivă, cît și de expunerea la frig și umezeală), practicarea gimnasticii și plimbărilor la aer liber, alimentarea rațională, reducerea sau chiar excluderea băuturilor alcoolice etc.

Un ultim avertisment: încălzirea vremii (mai ales dacă se produce brusc) nu diminuează, ci sporește riscurile îmbolnăvirii. Căci, oricît de ciudat ar părea, nu frigul este de vină pentru răcelile sau gripele noastre. Contrar unei păreri foarte răspîndite, temperatura scăzută nu joacă aproape nici un rol în această privință.

Medicus

Fără cuvinte
Desen de R. Palciauskas

DERMATOLOGIE

Acneele

Apariția „coșurilor”, adică a pustulelor acneice, pe diverse teritorii ale pielii poate avea cauze multiple și variate. În general acneea apare la persoanele cu pielea grasă, adică cu o secreție mai abundentă de sebum, la cele cu tulburări ale glandelor cu secreție internă, cu tulburări cronice ale tubului digestiv și ale glandelor anexe sau la cele care pun mai puțină grijă în păstrarea igienei pielii. O formă specială a afecțiunii este acneea juvenilă care apare la tineri la vîrsta pubertății.

La acneea persoanelor adulte se adaugă și alți factori favorizanți, printre care consumul mai mare de alcool și adăosul de condimente în alimentație. Acești factori iritanți produc o creștere a secreției seboreice; pielea lărgindu-și

porii, favorizează infectarea ei și apariția pustulelor acneice. Uneori se produce o acnee rozacee, care își trage numele de la colorația roz încă înaintea de apariția acnei propriu-zise.

Trebuie să mai amintim și de acneea celor care lucrează cu substanțe iritante sau grase și care apare de obicei pe locurile de contact sau pe părțile descoperite ale pielii, putîndu-se însă răspîndi și în alte regiuni cutanate.

O îngrijire riguroasă a pielii prin spălare cu apă caldă și săpun, întrebunțarea de creme protectoare, folosirea corectă a echipamentului de protecție sînt de cele mai multe ori măsuri suficiente pentru a duce la dispariția leziunilor provocate de acest tip de acnee.

Ca tratament general se recomandă: viață în aer liber, gimnastică respiratorie, suprimarea grăsimilor (în special a celor de origine animală), a brînzeturilor fermentate, alcoolului și condimentelor, reducerea consumului de sare, făinoase și dulciuri, asigurîndu-se în schimb o alimentație bogată în vitamine.

Tratamentul medicamentos trebuie în general individualizat. Specialiștii recomandă în ultimul timp cure de 6 zile cu Cloramfenicol sau Tetracilină (1 drajeu de 0,25 la 6 ore, în total 24 drajeuri), asociate cu cîte 2 drajeuri B complex și iaurt; vit. B₁ fiolă pe zi injectabil (20 fiole); eventual raze ultraviolete. Local: badionare cu eter și alcool cîte 25 g, apă 50 g, camfor și acid boric 3 g, t-ra benzoe XV picături — de 2 ori pe zi, cinci zile pe săptămînă. Fața se va spăla cu un săpun de sulf.

Dr. B. Kogan

E BINE SĂ ȘTIM

Reacțiile postvaccinale

Orice vaccin care se inoculează în organism provoacă reacții mai mult sau mai puțin violente. Aceste reacții sînt considerate normale și nu trebuie să ne îngrijoreze.

Cele mai obișnuite sînt reacțiile locale care apar în regiunea injectării vaccinului după o perioadă latentă de 1-4 zile. Este vorba de o reacție inflamatorie care constă în: tumefacție, roșeață, durere și creșterea temperaturii locale. În jurul acestei zone se produc uneori erupții urticariene pruriginoase (cu mâncărime) și se prind totodată mai mult sau mai puțin evident ganglionii regiunii respective (axilari, inghinali). În vaccinarea antivariolică, pe locul vaccinării se produce o „ridicătură” care — în cîteva zile — se veziculează. Apoi, vezicula se încarcă cu un conținut turbure (se pustulizează), iar în ziua a 10-a — a 11-a se formează o crustă care se elimină în spre ziua a 12-a — a 14-a. Pe locul vaccinării rămîne o cicatrice sîdefie care dăinuie toată viața.

În vaccinarea B.C.G. (antituberculoasă) prin înțepături multiple, după 2-4 săptămîni se produc tuberculi îmbrăcați care evoluează încet spre cicatrizare. Vaccinarea antivariolică și cea antidifterică lasă uneori noduli persistenți, după „stîngerea” inflamației acute.

Reacțiile generale constau în febră mai mult sau mai puțin ridicată (38-40°) care apare după 12-24-48 de ore de la inoculare; în vaccinarea antivariolică febra urcă în a 7-a — a 8-a zi. În general febra cea mai ridicată coincide cu maximum reacției locale. O dată cu febra pot apărea și alte simptome: dureri de cap, dureri articulare și musculare, frisoane, accelerarea pulsului etc.

În general toate aceste reacții dispar de la sine, fără a fi nevoie să intervenim cu medicamente. Cînd reacțiile, mai ales cele generale, sînt mai puternice se vor lua antitermice (piramidon, aspirină), calmante (bromuri, luminal) și se va păstra repausul la pat.

Intensitatea reacțiilor vaccinale depinde în primul rînd de calea de administrare; vaccinurile administrate prin piele (intradermic, subcutanat și intramuscular) dau reacții postvaccinale mai puternice decît cele cu cale de administrare orală.

Felul vaccinului injectat determină, de asemenea, intensitatea reacțiilor postvaccinale. Vaccinul antivariolic este mai reactiv decît cel antitetanic. Anatoxina difterică fluidă dă reacții mai mari decît cea purificată și adsorbită (A.D.P.A.).

În sfîrșit, vaccinarea primă este mai reactivă local decît revaccinarea (rapelul).

Dr. V. Dobrinin

esculap
esculap esculap
esculap esculap escula
lap esculap esculap esculap
esculap esculap esculap
esculap esculap esculap esculap
esculap esculap esculap esculap
esculap esculap esculap esculap
esculap esculap esculap esculap

Poșta medicului

I. ABSĂCHEANU — Timișoara: Leacul major este normalizarea vieții prin căsătorie, renunțînd la orice prejudecată sau aprehensiune fără temei obiectiv. Ca paleativ, Naposin 3-4 cpr/zi și 1-2 cpr. Napoton cu 1/2 oră înainte de momentul oportun.

GIORDO SWISS — Com. Gîrbova Albă, jud. Alba: Vă sfătuim să încercați cîteva ședințe de aerosoli de Cloramfenicol sau Tetracilină. Ca antitusiv mai puternic: Tusan (50 mg) 2-3 cpr./zi.

CRISAN ROMULUS — Lugoj, jud. Timiș: Din păcate, pînă în momentul de față orbirea provocată de glaucom nu și-a aflat încă un remediu. Încercați totuși cu produsul ETO și, firește, nu neglijați instilațiile oculare zilnice cu pilocarpină.

BĂRBOSU MIHAI — Com. Cordon, jud. Neamț: Citiți articolul „Tratamentul complex al hepatitei” din nr. 8/1969.

NATALIA — Tg. Neamț: După scrisoarea dv. și teancul de rețete pe care mi l-ați trimis deducem că este vorba de o astenie nervoasă pe fond de pre sau menopauză. Considerăm că și tulburările digestive sînt de origine nervoasă, iar „temperatura lăuntrică” pe care o acuzați nu există cînd nu este exteriorizată de termometru. În tulburările dv. medicamentele nu pot fi decît o „proteză chimică” la psihoterapia pe care trebuie să v-o aplicați singură prin autosugestie și încredere în viață. Poate ar fi necesar un tratament hormonal sub îndrumarea unui specialist competent și, eventual, tranșilizante, judicios dozate.

P. N. — Galați: În linia marș, cele arătate mai sus sub NATALIA — Tg. Neamț sînt valabile și pentru dv. Dv. trebuie să țineți în plus și un regim alimentar, evitînd alimentele indigeste (varză, fasole, murături, conserve, grăsimi prăjite, rințașuri, alcool, cafea, condimente etc.). Ar fi poate indicat să urmați tratamentul prezentat la rubrica „Noutăți” din această pagină în nr. 6/1969.

T.R.S.R. — București: Din păcate, cauzele miopatiilor continuă să rămînă încă obscure, atrofiiile fibrelor musculare ducînd, printr-o evoluție lentă, progresivă la o relativă impotență funcțională a membrului inferior. Un tratament specific nu există încă. Se administrează mari cantități de Glicocol (15-20 g/zi în serii de 15-20 de zile pe lună sau continuu luni de zile); opoterapie izolată sau asociată cu extract de tiroidă, hipofiză, timus sau extract total de suprarenală; adrenalină 0,1-0,3 mg asociată cu pilocarpină 0,1-0,2 mg în injecții subcutanate; injecții cu vitamina E 0,06 g pe zi asociată cu vitamina B₁ și Fosfobion 1-2 fiole/zi timp de 10-15 zile/lună; injecții cu stricnină în doze mari; electroterapie sub formă de masaj galvanic și diatermie; mecanoterapie. Considerăm și noi necesară pensionarea.

M. H. — Focșani: Tratamentul indicat în glosita dv. micotică a fost corect, însă într-adevăr unele forme sînt rezistente la tratamentul uzual. S-ar putea ca pînă la citirea acestui răspuns, leziunea să se fi vindecat. În tot cazul, la medicația recomandată de medic adăugăm gargare zilnice cu decoct din floări de nalbă și mușetel 20 la mic, atingeri locale cu soluție de albastru de metilen 1/50 și vitaminoterapie intensivă din seria B (B₁, B₂, PP, B₆, B₁₂). Eventual, repetați cura de Stamicin asociat cu Cloramfenicol.

DUMITRESCU AUREL — București: O micromonografie intitulată „Somnul și visele”, de dr. R. Floru, apărută recent în colecția „Orizonturi” din Editura științifică, vă poate explica mai detaliat decît ne îngăduie nouă spațiul, mecanismul fiziopatologic al coșmarurilor dv. Ceea ce vă sfătuim este să renunțați la somnul postmeridian cu stomacul încărcat de alimente. Preferați deci o digestie „în mers” uneia „la orizontală”.

(Continuare în pag. 11-a)

AUTOMOBILISM

Automat pentru novici

Oricine poate deveni șofer dacă a învățat un anumit număr de kilometri și a însușit regulile de circulație și cele ale unui conducător auto. După acestea urmează, însă, examenul în fața unei comisii neînduplecate.

Regulile de circulație par a fi ușor de memorat. Ele sunt adunate într-o broșură subțire, care concentrează experiența amară a multor întâmplări cu șoferii începători. Cel ce se află la volan de numai câteva zile nu reușește să-și amintească întotdeauna la momentul potrivit cum trebuie să procedeze în anumite situații. Și totuși, reușita conductorului auto trebuie să fie garantată.

Prezintă preintimpina accidente cauzate de novici, Serviciul de circulație din Moscova a inițiat un examen special și foarte sever pentru cei aproape 100.000 de conducători auto care se înscriu în fiecare an în capitala URSS. Examinatorii sunt aparate automate de tip K-58, care investi-

Confidențe

Foto: I. Muravin

REMINISCENȚE ȘI PERSPECTIVE

Drumuri de fier

Stephenson își construia locomotivele respectând întotdeauna aceeași distanță între roțile mașinii, 1435 de milimetri, ceea ce a determinat lățimea primelor căi ferate. Cum arată azi „drumurile de fier“ de pe glob?

Între Brest și Vladivostok, imensa rețea de căi ferate a Uniunii Sovietice are lățimea de 1524 de milimetri. În alte țări însă, principalele magistrale de fier se mențin la standardul stabilit de Stephenson. Excepțiile sunt rare. În Insulele Azore, de pildă, există o cale ferată cu o lățime de 2135 de milimetri, ecou întirziat al unei experiențe nereușite făcute în Anglia. Ideea a fost a lui Brunel, care a încercat să demonstreze încă în secolul trecut că șinele distanțate pot suporta locomotive cu o capacitate mai mare. El a reușit chiar să construiască câteva linii ferate de acest fel. Dar era prea târziu. Standardul lui Stephenson căpătase o mare răspundere și în 1892 ultima cale ferată a lui Brunel a fost reconstruită în conformitate cu acest standard. Ce era însă de făcut cu locomotivele? Pentru a nu le transforma în fiare vechi, ele au fost vindute la licitație. Așa au ajuns în Insulele Azore, unde trebuia construită o cale ferată pentru transportul materialelor spre noile porturi. Acolo pot fi văzute și azi.

O existență efemeră au avut și căile ferate de 1600 de milimetri, în Irlanda,

și de 1674 de milimetri în Peninsula Iberică. Și totuși, ideea căilor ferate largi n-a fost abandonată. Specialiștii din diferite țări continuă să susțină utilitatea lor nu numai în transportul mărfurilor (o cale ferată cu un ecartament de 4,5 metri, de pildă, suportă un vagon cu o încărcătură de 1500 de tone, atît cit transportă azi o garnitură întreagă sau o navă de dimensiuni mici), ci și pentru alte avantaje, deloc neglijabile în epoca noastră de mare dezvoltare a turismului. Astfel acum, cînd cel mai rapid mijloc de transport e avionul, o călătorie cu transatlanticul în interes de

afaceri pare un non-sens. De altă parte marile pacheturi rămîn de neînlocuit pentru călătorii de plăcere. Pentru a le concura pe uscat, trenurile ar trebui să-și sporească spațiul și gradul de confort, ceea ce și încearcă să facă o mică armată de ingineri feroviari din multe țări, realizînd proiecte de vagoane cu partea superioară transparentă, izolate acustic, cu trepidațiile reduse la minimum. Problema spațiului rămîne, însă, deocamdată nerezolvată.

DIN ISTORIA DIPLOMAȚIEI

Cuvîntul artă, cuvîntul armă

Afirmația lui Demostene că solii n-au la îndemînă nici corăbii de luptă, nici infanterie grea, nici fortărețe și că singura lor armă e cuvîntul și împrejurările favorabile dovedește că lumea antică cunoștea cite ceva din știința diplomației.

Istoria a înregistrat multe cazuri care confirmă importanța acestei „arme“ a diplomaților. Reproducem două episoade, din epoci diferite, după o recentă carte a lui A. Kovaliov, intitulată „Abecedarul diplomației“.

În secolul XVII diplomatul francez Jannin a fost trimis în Olanda cu misiunea de a grăbi evoluția tratativelor de pace dintre Provinciile Unite (actualul teritoriu al Olandei) și Spania care durau, cu intermitențe, de doi ani. Jannin s-a gîndit să înlocuiască cuvîntul „pace“ prin expresia „armistițiu de lungă durată“. Formula s-a dovedit pe placul celor în cauză și în 1609 cele două părți au semnat mult discutatul tratat.

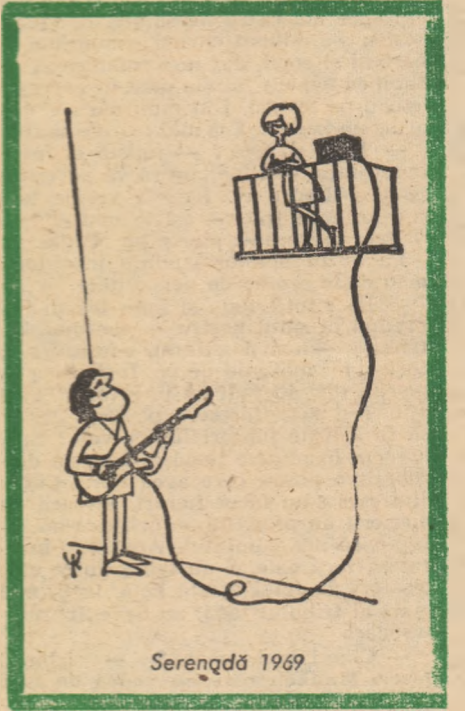
Din vremuri mai apropiate, autorul lucrării amintite, el însuși diplomat, citează următorul episod. În august 1914, Germania se afla în stare de război cu Rusia, Anglia și Franța. Japonia nu-și definise încă poziția. La un moment dat ambasadorul Japoniei ceru să fie primit de cancelarul german Bethmann-Hollweg în legătură cu o nouă lege germană care interzicea executarea comenziilor pentru străinătate. Interdicția afectă și Japonia, care comandase armament uzinelor „Krupp“ și „Vulkan“. Intrucît armamentul fusese deja executat și putea fi livrat pe loc, ambasadorul ceru să se aibă în vedere acest amănunt adăugînd, cu un zîmbet semnificativ, că Japonia voia să înceapă ostilitățile „împotriva unei mari puteri“. Această afirmație și zîmbetul semnificativ care o însoțiră îl făcură pe cancelar să creadă că era vorba de un atac împotriva Rusiei. El dădu curs cererii ambasadorului japonez.

După numai câteva zile ambasadorul se afla din nou în cabinetul cancelarului. De data asta, însă, pentru a-i prezenta un ultimatum prin care Japonia cerea Germaniei să se retragă neîntîrziat din teritoriile ocupate de ea în China. Textul notei japoneze era conceput în termeni de o grosolanție fără precedent în practica diplomației japoneze. Surprins, cancelarul Bethmann-Hollweg constată că ultimatumul japo-

„a varia vo
„a varia varia vo
„a varia varia varia vo
„a varia varia varia varia vo
„a varia varia varia varia varia vo
„a varia varia varia varia varia vo
„a varia varia varia varia varia vo
„a varia varia varia varia varia vo

nez reproducea, pînă în cele mai mici amănunte (pînă și virgulele), textul notei pe care, în urmă cu aproape 20 de ani (în 1895), Germania o adresase Japoniei, cerîndu-i să renunțe la peninsula Liaodun. În fața uimirii și furiei sale ambasadorul japonez rămase impasibil. În definitiv, el nu declarase decît că țara lui intenționa să înceapă ostilitățile împotriva unei mari puteri. Nu era Germania o mare putere?

CALEIDOSCOP

Strategemă psihologică

Tupail, mici mamifere originare din sud-estul Asiei, nu se încaieră cu semenii lor care, voit sau nu, le încalcă teritoriul. Ei pornesc împotriva agresorilor o ofensivă psihologică, scotînd țipete stridente și sfișietoare și potolindu-se abia cînd intrușii hotărîsc să părăsească „feuda“ străină. Se întîmplă, însă, ca un agresor mai tare de ureche să nu se lase intimidat de manifestările sonore ale proprietarului. Acesta îl înșfacă atunci de coadă și-l tîrăște pînă la „graniță“, după care se culcă pe spate și continuă să țipe pînă cînd musafirul nepoftit se depărtează.

Din nou delfinii

Delfinilor le place să se joace cu copiii. Locuitorii de pe țărmurile Australiei și Noii Zeelande au putut asista de multe ori la asemenea scene. Acum cîtiva ani, un delfin s-a împrietenit cu un grup de băieți care obișnuiau să se zbenguie în apropierea țărmului. Prietenia lor a durat un an, după care animalul marin a dispărut. Nu de mult, în apropierea orașului Melbourne un alt delfin s-a apropiat de un grup de copii ce se bălăceau în mare, cu intenția vădită de a lua parte la joaca lor. El a permis cîtorva cutezători să i se urce pe spinare și i-a plimbat fără să se depărteze de țărm sau să se afunde în valuri.

DE-ALE INVENTATORILOR

3 de ciudățenii

Cercetînd registrele Institutului național de brevete din Franța, Jacques Sée a descoperit patruzeci și opt de invenții absolut ieșite din comun. Cităm: o lingură cu un capac mobil care protejează mustața împotriva conținutului lichid al lingurii, un aparat împotriva sforăitului, catalige confecționate dintr-un material elastic, o oliță pentru copii vizibilă pe întineric etc., etc.

Autorii invențiilor au avut grijă să-și însușească operele de scheme și argumentații amănunțite. La fel a procedat și inventatorul „aparaturii“ care permite recuperarea și transformarea în energie a celor 23.000 de mișcări respiratorii (în 24 de ore) efectuate de torace“. Propunînd ca această energie să fie utilizată în locul electricității, inventatorul și-a încheiat pledoaria cu cuvintele: „Într-un continent cum e Africa, unde unele faleză sunt insuficient luminate un astfel de aparat ar aduce mari servicii“.

Alte invenții insolite: vehicule cu pedale destinate animalelor, paturi antiplonșite, aparate pentru comprimarea excesului de grăsime.

S. Volodin

Poșta medicului

(Urmare din pag. 5-a)

E. V. — Com. Dumbrava, jud. Mehedinți: Coxartroza dv. se datorește unui proces de osteoartrită degenerativă, probabil pe fond reumatic. Nu cu mult în urmă, după expresia unui ortoped, această artropatie era considerată „rușinea medicinii ortopedice”, pentru că tot tratamentul se rezuma în momentul crizelor dureroase la repaus în pat sau fotoliu, aplicarea de căldură locală și aspirină, raze Röntgen, iar ca tratament medicamentos: Iodotanul sau Iodazinul, eventual Solodin în injecții musculare. Astăzi se folosesc cortizonul și ACTH-ul în injecții intraarticulare, cu rezultate excepționale. Când tratamentul medical nu dă rezultate se recurge la terapia ortopedică, aplicându-se extensie continuă. Coxartroza se vindecă radical, datorită progreselor realizate de chirurgia reparatoare a șoldului, printr-o mare gamă de operații, care urmăresc toate suprimarea durerii și imobilizarea în poziție funcțională bună (artroplastie, cordotomie, capsulectomie, neurectomia șoldului etc. etc.).

G. M. A. — București; CĂTĂLIN S. — București; INȚNER — Iași; VIRGIL N. — București; PIRCĂLAB MIRCEA — Sibiu; R.P.D. — București: Este vorba de o hiperexcitabilitate nervoasă (cauzele variază de la caz la caz) care trebuie combătută prin autosugestie, hidroterapie, cultură fizică și sport, evitarea alcoolului, tutunului, cafelei și excitanților. Ca medicație: fortifiante ale sistemului nervos (Fosfobion, ser neurotonic, vit. B₁ în cure alternative lunare de câte 10 zile) și tranchilizante (Napoton 2/zi) și sedative (Bromoval 2/zi).

ADRIAN V. — București: Imotriva punctelor negre: Rp. Sulf precipitat 5 g, alcool camforat 20 g, glicerină 5 g, apă de trandafiri ad 90 g. D.S. ext. pentru loționat fata după o prealabilă spălare a ei cu săpun de borax și stoarcerea punctelor negre.

RADU MARIA — Timișoara: Datele variază de la autor la autor, dar toți sînt de acord că ceea ce contează este funcția, nu organul. Este singurul răspuns „rațional” pe care vi-l putem da.

ANA-MARIA — București: 1) Impotriva căderii părului și mîncării pielii capului: Rp Hidrat de cloral și ac. acetic crist. câte 5 g, ether 25 g D.S. ext. frecții zilnice cu periuță de dinți. Spălați capul cu săpun de sulf + gudron. Tratați hipertiroidia. 2) Parodontoza este o problemă spinoasă a medicinii. Se pot face tratamente chirurgicale cu rezultate inconstante. Adresați-vă Facultății de stomatologie din Capitală. 3) Schimbați... orarul meselor! Nasul — e mai greu!

GIORGIO DI BASTANO — Buzău: În orice caz la nimic bun! În cazul cel mai rău la impotență prin inhibiție psihică.

A. ANIȘOARA — București: Nu vă îngrijorați, nu disperați. Este un fenomen cvasinormal la această vîrstă. Încercați să vorbiți cu fiul dv. cu tact și răbdare și, eventual, să rezolvați problema pe cale normală.

CORINA MUȘAT — Oradea: 1) Considerăm că este vorba de o distonie neurovegetativă pe fond hormonal. Tratamentul trebuie să se adreseze în egală măsură ambelor etiologii; vă sfătuim de aceea să consultați specialiști competenți din domeniile respective, cărora să le destăinuți tot necazul. 2) Este vorba,

Niko, in viață și in legendă

(Urmare din pag. 5-a)

trei sute de lucrări. Majoritatea sînt păstrate la Muzeul de artă al Gruziei. Dar despre Pirosmeni se vorbește în multe țări. Acum cîțiva ani, „Curierul UNESCO” a scris pe drept cuvînt că „datorită umanismului și talentului său, Niko Pirosmeni aparține artei universale”.

Într-adevăr, e greu să rămîi indiferent la adîncul umanism al acestui meșter foarte rafinat în uimitoarea-i simplitate, înzestrat cu o fantastică intuiție artistică. Legăturile lui cu străvechile tradiții ale culturii Orientului, cu arta națională a poporului gruzin sînt la fel de profunde și incontestabile ca originalitatea sa, ca spontaneitatea și prospețimea viziunii sale.

Filmul despre Pirosmeni nu va fi o reconstituire biografică obișnuită. La baza lui stă conflictul dintre artistul ieșit din popor și societatea vremii lui. Din punct de vedere compozițional (scenariul e scris de Gheorghe Șenghelaia și Erlom Ahvlediani) filmul este un ciclu unitar de cinemavele, străbătut de aceeași idee, fiecare purtînd titlul unui tablou de-al pictorului. Rolul lui Niko Pirosmeni nu este interpretat de un actor, ci de pictorul profesionist Avtandil Varazi. El intrupează pe ecran imaginea unui om neobișnuit de integru, modest și mîndru, înțelept și simplu. Căci așa a rămas Pirosmeni în conștiința celor ce l-au cunoscut, în povestiri și legende. În creația lui singulară prin originalitatea ei,

probabil, de o hiperfoliculinemie. Consul-tul ce vi l-am recomandat va lămuri și această problemă.

GRECU MARIA-Misleanu (Ialomița): Un examen ORL este totuși absolut necesar! Încercați să-l faceți la o policlinică specială (cu plată) din Capitală.

A.V.H. — Dorohol: La o clinică dermatologică, eventual cea din Iași.

F. I. — București: Fenomenele de hipogonadism necesită un tratament precoce. La vîrsta dv. rezultatele sînt mai problematice. Corectarea insuficienței sexuale se face, sub supraveghere medicală, prin hormoni androgeni: propionat de testosteron 50 mg săptămînal sau testosteron depozit 250 mg la 4-6 săptămîni intervala timp de 2-3 luni cu pauze de 2-3 luni și repetarea curei. Ca tratament adjuvant: Tiroton, Multiglutin, Fosfobion, vitamina B₁ și B₆, Cerebrolizin sau Rheinelechin.

P. L. SANDU — Bacău și B. A. — Brașov: Citiți răspunsul dat mai sus sub F. I. — București.

TEDI — Oltenița: 1) Nu ne-ați scris ce vîrstă aveți. 2) Injecțiile cu Testolent se fac la 25 zile timp de 3-4 luni cu 2-3 luni pauze. În pauze, 20 zile pe lună Madiol 3-6 cpr./zi, vitamina E 3 cpr./zi și vit. A + D₂ 3 drajeuri/zi. 3) Extractul total de ochi (ETO) stimulează regenerarea epitelului corneean, posedă o acțiune antiinflamatorie și cicatrizantă, are rolul de modificador metabolic și funcțional la nivelul ochiului. Se găsește în farmacii. În miopie, însă, tot ochelarii!

DELIA M. — Timișoara: Părul gras poate fi spălat mai des (cel mult o dată pe săptămîna). Folosiți șamponul „Miraj”: cu ajutorul unui burete muiat în apă caldă, faceți spumă cu care frecați cu grijă toată suprafața pielii capului și părul pe toată lungimea lui. După spălare, folosiți loțiunea Pilofort, fricționînd și masînd pielea capului cu circa 20 ml din soluție.

decada MĂRȚIȘORULUI

MARTIE

Martisoare pe placul tuturor găsiți în magazinele Cooperativelor de consum

COOP

27/II-8/III

NU MĂ UITA!

SE-APROPIE... ZIUA MEA!

27 febr. 8 martie

DECADA MĂRȚIȘORULUI

VĂ OFERĂ PRILEJUL DE A ALEGE DINTR-UN BOGAT SORTIMENT DE MĂRFURI CA-DOURI PE GUSTUL DV.:

— ARTICOLE DE ÎMBRĂCĂMINTE, MATERIAL GOSPODĂRESC, DULCIURI, BĂUTURI.

